NORTH SWEDEN
EUROPEAN OFFICE

Verksamhetsberättelse 2024

Styrelsen 7 maj 2025
Ägarrådet 27 maj 2025

Innehåll

Innehåll 2
FÖRORD: North Sweden i ett EU i omstart under 2024 3
INLEDNING 5
Styrning och uppföljning 5
Personal och verksamhet 6
Verksamhetsberättelsen 7
VERKSAMHET 2024 8
Verksamhetsprocesser 8
Allmänna utgångspunkter 8
Intressebevakning och påverkan 10
Programbevakning 11
Verksamhetsoptimering 11
Huvuduppdragsprocesser 13
Övergripande Policyområden 13
NORRA SVERIGE I EU 13
EU:s framtida budget- och programperiod ge stöd till norra Sverige 13
Norra Sverige i samklang med smart, hållbar och inkluderande tillväxt i EU 17
Territoriell samverkan för utvecklingskraft i det geopolitiska europeiska Arktis 19
MEDBORGARNAS EU 21
Synligt norra Sverige med ett intressant kulturellt kapital 21
En socialt och hälsosamt hållbar region i EU 22
Fokusområden för påverkan 24
REGIONALSTÖD, KOMPETENSFÖRSÖRJNING & SAMVERKAN 24
Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad 24
Stödmekanismer för en attraktiv region som lockar kompetens 26
Regionala programsynergier över gränserna för lokalt ledd utveckling 27
FORSKNING, INNOVATION & NÄRINGSLIV 29
Innovativa regioner, smart specialisering och starka kluster 29
Konkurrenskraftig forskning, innovation och digitalisering i norra Sverige 31
Ett starkt näringsliv med industri och småföretag i den gröna omvandlingen 34
Hållbara gruvor, mineraler, metaller och kopplad industri till gagn för Europa .. 38
TRANSPORT, INFRASTRUKTUR & BESÖKSNÄRING 40
Transport och infrastruktur för ett regionalt sammanlänkat Europa 40
Utbyggt bredband och energinät för att stärka regionens utvecklingskraft 44
Stärka besöksnäringens förutsättningar genom EU 44
KLIMAT, MILJÖ & BIOBASERAD EKONOMI 45
Norra Sverige ta ledningen i EU:s gröna omställning och energiunion 45
Skog, jordbruk och biobaserad ekonomi på norra Sveriges villkor 48

FÖRORD: North Sweden i ett EU i omstart under 2024

År 2024 var något av en omstart i EU med ett nytt Europaparlament och en ny EU-kommission att formeras. Världen står ju inte still även om den politiska ledningen är i omstöpning. Det går därför inte att vila på lagrarna. Ett givet fokus under året har varit det som kommer att bli den nya EU-kommissionens stora första uppgift, vid sidan av alla akuta kriser; att till sommaren 2025 lägga fram förslaget för nästa långtidsbudget från 2028. Den styr i princip allt EU gör och kan göra och det har blivit allt tydligare att de prioriteringar som kommer att vägleda handlar om att stärka Europas konkurrenskraft och säkerhet. Det måste givetvis också omfamna norra Sveriges behov, att under året från North Sweden bereda väg för i en utmanande tid.

Det politiska livet återgår snabbt till verkstaden i en ny mandatperiod, även om det initialt också innebär att lära känna nya parlamentariker och EU-kommissionärer och gamla i nya roller. Hösten innebar att följa utnämningarna av EU-kommissionärer med vilka portföljer och direktiv som de har att axla under ledning av ordförande Ursula von der Leyen med sitt förnyade mandat i ryggen. Detta i en i många stycken helt annan värld än den som var när hon tillträdde sitt förra mandat med då fullt fokus på den Gröna Given. Sedan kom en pandemi, Rysslands krig i Ukraina och många andra parametrar som har ökat osäkerheten och utmaningarna, inklusive återkomsten av president Trump i USA inför 2025.

EU:s konkurrenskraft sackar efter. En del i det är att den gröna omställningen kommit att kantra mot förbud, regleringar och en styrande lagstiftning på detaljnivå av aldrig tidigare skådat slag, och mindre av det andra benet som var tänkt; att skapa nya gröna teknologier, företag och affärsmodeller som skulle ge Europa konkurrensfördelar. Under 2024 har ett tydligt skifte skett och är det något ord som fått fäste så är det just konkurrenskraft. Det finns dock en tendens till att fokus flyttas från att ge stöd för lokal innovationsförmåga för att attrahera investeringar, till mer av direkt EU-subventionerad produktionskapacitet i utpekade industrisektorer. Det kan finnas delar där även norra Sverige kan få nytta av det, men det finns också en stor risk i att det gynnar andra mer centrala och starka aktörer med egentligen ett sämre ”erbjudande” klimatmässigt och även sett till konkurrenskraft och också säkerhetspolitiskt; det som i EU ofta går under begreppet strategisk autonomi för att göra Europa mer självförsörjande inom kritiska resurser och sektorer.

Utmaningen är att verkligen kunna skapa klimatsmart konkurrenskraft för Europa i världen. Hur lösningarna för det kommer att se ut kommer det att bli strid om och likaså vad det får kosta. Att EU:s regionalstöd kommer att påverkas är helt klart och det har därför varit i fokus under året att argumentera för den nytta det gör i våra regioner. För norra Sverige är det av vikt att fortsatt från EU hålla i och hålla ut i den gröna omställningen som varit det som legat till grund för de investeringar som sker. Samtidigt som det från North Sweden också varit centralt att peka på behovet av också stöd och utvecklingsmedel för den bredare samhällsomställningen avseende infrastruktur, service, kompetensförsörjning, riskdelning, administrativ kapacitet och kapitalförsörjning och småföretagens förmåga vid sidan av de stora industrierna. Alla delar av Europa måste få möjlighet till hållbar utveckling.

Alla inser förstås allvaret i de utmaningar Europa står med. Samtidigt är det inget nytt, vare sig vi blickar hundra år bakåt i tiden eller ser till oss som har jobbat med EU i den arktiska geografin det senaste decenniet, mitt i geopolitiken, råvaruflödena och klimatomställningen. Det är nog mer att konstatera att det är vår svenska nationella nivå som tvingats till att förstå var Sverige egentligen ligger i världen. Den periferi som vi är mitt i centrum av och

där EU nog får sägas ha varit vår partner för att exempelvis sätta press på vikten av att knyta Europa till Arktis också rent fysiskt och därmed få in den Botniska Korridoren att bli en av EU:s utpekade stomnätskorridorer att färdigställas. Ett huvudstråk som i sin tur ger en möjlighet att koppla på tvärstråken som genom NATO-medlemskapet får ytterligare tyngd i det som kallas militär mobilitet och ”dual-use” för också civil nytta, som North Sweden berett väg för och under 2024 kunnat initiera en ”Plattform Norr” där trafikverken i Sverige, Finland och Norge samarbetar för att samplanera i våra regioner.

Ett redskap för att ge vår berättelse är den OECD-studie som NSEO samordnat, med finansiering från EU-kommissionen, och som följer på den tidigare OECD-studien från 2017, båda initierade av North Sweden, för att ge underlag och argument för vår sak genom en extern expertis som länder och EU lyssnar till. Den förra studien satte i gång processer kring bland annat landsbygdsutveckling i EU och att tillförsäkra de extra gleshetsstöden till norra Sverige och att de också kan användas till infrastruktur exempelvis, utifrån de specifika behov som finns i vårt Northern Sparsely Populated Areas (NSPA); den unika samverkan mellan norra Sverige, Finland och även Norge. Det gäller i det att också visa på hur olika det ser ut mellan och inom regionerna och vikten av lokalt anpassade utvecklingsstöd.

Det var då lite av en milstolpe när vi i Paris i slutet av året, efter två års intensivt arbete, kunde presentera slutrapporten för de 37 OECD-ländernas delegater inför deras beslut om den för att publiceras 2025. Den blir ett verktyg för påverkansarbetet, utöver att vara ett stöd för hemmaplans utvecklingsstrategier och prioriteringar och nationell dialog. Kanske fångade den franska delegaten något väsentligt i sin kommentar vid mötet i Paris: ”Vi bör nog fundera på hur vi beskriver detta med periferi! Alla ser sig väl ändå att vara i centrum?!”. Faktum är ju att det är i glesbygd, såsom norra Sverige, som den gröna omställningen sker och allt det som städerna kan dra nytta av i grund och botten skapas. Det är ett ekosystem som norra Sverige är ett exempel för hela EU att utveckla enligt OECD.

Att visa upp detta för EU:s aktörer med många delegationer hemifrån under året och aktiviteter på Brysselarenan, ofta i våra egna lokaler, ”norra Sveriges hem i Bryssel”, för att ge vår berättelse och att därtill få göra det med otroligt kompetenta medarbetare och engagerade aktörer på vår hemmaplan, är en lyx. Jag vågar påstå att tillsammans levererar vi verklig nytta. Att driva skogsbrukets betydelse och få med sig andra regioner i Europa med en samsyn om det ger kraft i budskapen, som tidigare saknats då Sverige stått ensamt; att norra Sverige tar positioner inom en rad prioriterade styrkeområden inom forskning och innovation med NSEO som en länk för att öppna dörrar för finansiering genom EU; att över tid bygga en strategisk roll i EU:s arktiska politik att kapitalisera på för regionens intressen när geopolitiken åter står i fokus på alla plan, är exempel på det. Listan kan göras lång.

Förhoppningen är att denna verksamhetsberättelse kan ge ett litet axplock av allt det vi gör och uppnår, samtidigt som det är omöjligt att få med allt och varje aktivitet i sig bär på en omfattande mängd planering, samverkan och förberedelser. Det är så vår stämma blir hörd i den diskussionsklubb som EU kan liknas vid. En diskussionsklubb med myriader av olika intressen att vävas samman i formella och informella möten, diskussioner, seminarier, nätverksaktiviteter och skrivelser. Det gäller att vara aktiv, men väl det, så blir vi hörda.

Med det: Tack för god samverkan bakåt. Tack för god samverkan framåt.

Mikael Janson
/Direktör

INLEDNING

Styrning och uppföljning

North Sweden European Office (North Sweden/NSEO) är norra Sveriges samlade EU-kontor för Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland genom en samverkan mellan den regionala politiken, akademin och näringslivets organisationer i de fyra regionerna. Syftet med NSEO är att strategiskt ta del av och föra hem kunskap om, respektive bidra till att påverka, viktiga policyområden i EU som har betydelse för den samlade regionens ekonomiska och hållbara tillväxt.

Samarbete i norra Sverige under Region Västerbotten
Verksamheten sker i form av ett projekt inom ramen för ett samarbetsavtal mellan de medverkande aktörerna från de fyra regionerna och som anger verksamhetsbidraget per huvudman med en årlig uppräkning. North Sweden etablerades 1997 mellan Norrbotten och Västerbotten och sedan 2020 är verksamheten ett samlat kontor för även Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

Denna verksamhetsberättelse avser det första året i samverkansperioden 2024—2030 i och med att ett nytt avtal kunde tas fram och skrivas under inför 2024. För näringslivsorganisationerna regleras det i ett tilläggsavtal som skrevs under 2024 för en tvåårsperiod att förlängas under den samlade avtalsperioden.

Region Västerbotten står som formell projektägare med NSEO inordnat under den regionala utvecklingsförvaltningen. För medarbetare med utlandsstationering ombesörjer Umeå Universitet anställningarna för North Sweden.

Verksamhetsstyrning via styrelse och Ägarråd
Verksamhetsstyrningen sker via en utsedd styrelse med en företrädare per huvudman samt ett årligt Ägarråd med en företrädare per huvudman. Under 2024 har näringslivsorganisationerna samlat sig runt en företrädare för styrelserepresentationen. Ägarrådet antar verksamhetsdirektiv och inom ramen för det fastställer styrelsen en verksamhetsplan vars insatsområden och målsättningar följs upp i verksamhetsberättelsen.

Utöver två ordinarie styrelsemöten per digital uppkoppling (8/5, 10/12) har styrelsen träffats för heldagsdiskussioner och styrelsemöten i Stockholm (7/2) och Bryssel (8-9/10). Därutöver har en särskild styrelsedag anordnats i Stockholm (21/3). Under året har det i samband med styrelsedagarna anordnats en styrelseprocess för diskussioner om styrelsens roll och arbetsformer under ledning av verksamhetskonsulten Lars Wallrup.

Ägarrådet har haft ett ordinarie möte per digital uppkoppling för beslut om verksamhetsdirektiv 2024/2025 och verksamhetsberättelse 2023 samt en uppdatering om den pågående styrelseprocessen och status för underskrifter av samarbetsavtalet (7/6).

Styrelsens ledamöter för respektive huvudman för NSEO under 2023:
- Thomas Hartman, *ordförande*, Region Västerbotten
- Maria Lidgren, Region Västernorrland
- Janus Brandin, Region Norrbotten
- Magnus Aspegren, Region Jämtland Härjedalen

- Ann-Christin Aspvik (*till maj*); Kajsa Myrberg (*juni-september*); Lars Sandström (*från oktober*), Norrbottens Kommuner
- Charlotte Sandelius, Kommunförbundet Västernorrland
- Anna Omberg (*till september*); Martin Söderström (*från oktober*), Kommunförbundet Jämtland Härjedalen
- Pär Weihed, Luleå Tekniska Universitet
- Agneta Hånell Plamboeck, Umeå Universitet
- Ludde Edgren, Mittuniversitetet
- Oliver Dogo, Handelskammaren Mittsverige
- Sabrina Suikki, Norrbottens Handelskammare, *företrädd av Oliver Dogo*
- Anders Hjalmarsson, Västerbottens Handelskammare, *företrädd av Oliver Dogo*
- Lars Lindberg, Företagarna Norrbotten, *företrädd av Oliver Dogo*

Styrelsen samlad, inklusive via digital uppkoppling, för en diskussionsdag och styrelsemöte på North Sweden Stockholm Office med ordföranden Thomas Hartman i spetsen och medverkan av processledaren Lars Wallrup (21/3).

Styrelsen har under året genomfört en styrelseprocess i syfte att för den nya samarbetsperioden 2024—2030 stärka samsyn och bära kontorets arbete. NSEO är en unik konstruktion så till vida att vara ett Brysselbaserat kontor under Region Västerbotten men med anställda via UmU och 14 olika ägarparter att på likvärdiga villkor företrädas i EU till samlad nytta för hela norra Sverige.

Personal och verksamhet

Under inledningen av året hade verksamheten tre vakanser som i realiteten innebar att kontoret hade halv styrka mot ambitionsnivån om sex medarbetare. På grund av kostnadsstegringar och en ofördelaktig växelkurs för kronan mot euron fanns också en underliggande obalans i verksamheten till följd av att i det nya avtalet för verksamheten låg ingen uppräkning för index under det första året, det vill säga 2024. Det löstes dock ut genom att den satsning inom skogsområdet som de fyra regionerna gjort föregående år fortsatte in i 2024 med en halvtidstjänst för helåret inom NSEO:s ordinarie verksamhet och kunde genom den lösningen kompletteras med en motsvarande halvtid för kontorets övriga klimatarbete till en kombinationstjänst att inkorporera en av vakanserna.

Under våren hanterades övriga vakanser med nyanställningar. Därmed var verksamheten fullt ut bemannad från andra halvan av våren, men givetvis med en påverkan på arbetet och möjligheterna att fullt ut omfamna alla arbetsområden och policyprocesser under vakanser, rekrytering och inskolning, men på det hela taget har kontoret dock kunnat leverera inom alla insatsområden under ett viktigt år i att förbereda för norra Sveriges intressen gentemot ett nytt Europaparlament, en ny EU-kommission och förberedelserna i EU för en ny långtidsbudget; EU:s Multiannual Financial Framework (MFF).

Personal och ansvarsområden

- Mikael Janson, *Direktör*, verksamhetsledning och policyområdet ”Norra Sverige i EU”.
- Maria Boström (*till januari*) och Julia Bergsten (*från februari*), *Communications & Office Manager*, kommunikation och samordning av kontorets aktiviteter samt policyfrågor inom ”Medborgarnas EU”.
- Max Englund (*från mars*), *Senior Adviser*, Policyområdet ”Regionalstöd, Kompetensförsörjning & Samverkan”.
- Niklas Johansson, *Senior Adviser*, Policyområdet ”Forskning, Innovation & Näringsliv”.
- Lotta Rönström, *Senior Adviser*, Policyområdet ”Transport, Infrastruktur & Besöksnäring”.
- Gölin Carina Christiansen, *Senior Adviser*, Policyområdet ”Klimat, Miljö & Biobaserad ekonomi”.

Därtill har under året, liksom tidigare år, två praktikanter per termin arbetat med nyhetsbevakning, besöksgrupper och det internadministrativa bland mycket annat. Under vårterminen praktiserade Ellen Nilsson och Jenny Hammersland. Under hösten praktiserade Negin Izadkhah och William Ekelius.

Verksamhetsberättelsen

Verksamhetsrättelse följer strukturen för i verksamhetsdirektivet utpekade verksamhets- och huvuduppdragsprocesser samt verksamhetsplanens utpekade insatsområden med målsättningar. *Redovisningen utgår ifrån de uppställda målen/huvudpunkterna* i verksamhetsplanen för att underlätta uppföljning av verksamhetens utfall. Fokus ligger på att under redovisad ”*Måluppfyllelse*” belysa processer och utfall kopplat till de uppställda målsättningarna. Därtill punktas även under ”*Nyckelaktiviteter*” relevanta större insatser och aktiviteter som NSEO anordnat och hållit/medverkat i under året och som varit engagemang med betydelse för möjliga önskade förflyttningar inom insatsområdet. Prioriterade insatsområden är markerade med understrykning.

Medarbetarna samlade på kontoret i Bryssel för planeringsdag inför en intensiv höst och med också höstens nya praktikanter på plats (6/9).

Det är sällan alla är på plats samtidigt och under inledningen av året hanterades tre samtidiga vakanser. Därtill en process att skapa ekonomiskt rådrum med de kostnadsökningar som slog igenom 2023 och på det en ofördelaktig kronkurs. Men från hösten var det full fart med full styrka igen och på bilden från vänster; Julia Bergsten, Gölin Carina Christiansen, William Ekelius, Lotta Rönström, Negin Izadkhah, Niklas Johansson, Max Englund samt Mikael Janson.

VERKSAMHET 2024

Verksamhetsprocesser

Allmänna utgångspunkter

❖ **Upprätthålla en god kommunikation, dialog och samverkan**

- *NSEO ska gentemot huvudmännen och deras företrädare tillförsäkra relevanta former av samverkan och dialog inom fokusområdena.*
- *NSEO ska kunna tillhandahålla informationskanaler och dialog med regionens aktörer, utöver kontorets direkta huvudmän, såsom kommuner, företag och akademi.*
- *NSEO ska upprätthålla kommunikationskanaler på Brysselarenan för kontorets eget arbete och som en länk för hemmaplan att nå relevanta aktörer i EU.*
- *NSEO ska bidra med EU-dimensionen i det regionala integrations- och jämställdhetsarbetet och vara ett gott föredöme på Brysselarenan.*
- *NSEO ska vara en given nyckelspelare och informationskälla hemåt när det gäller EU-frågor och bidra med EU-dimensionen i det regionala policyarbetet.*

Att norra Sveriges påverkansarbete noteras kan illustreras med förfrågningar om ett tiotal intervjuer för olika forskningsuppsatser och studentarbeten på både svenska och utländska universitet om hur regionen genom NSEO påverkar i EU. Därtill har Sveriges Radio i Norrbotten och Jämtland sänt ett tiotal inslag med intervjuer med medarbetarna kring olika frågor såsom regionalstöden och infrastruktur och inför Europaparlamentsvalet med mera. Även SVT Västerbotten har intervjuat North Sweden liksom Tidningen Näringslivet.

North Sweden bjuds också löpande in till möten och evenemang på samt när EU-kommissionen i Sverige med flera ordnar med utbildningar för olika aktörer och det får tolkas som att NSEO är relevant. Kontoret blir också inbjudet att prata för andra regioner när de har besök och att företräda övriga regioner vid gemensamma aktiviteter under året Det är ett förtroende som ger möjligheter att förmedla norra Sveriges intressen till fler.

Alla processer är inte av det slaget att de enkelt kan förmedlas kortfattat och det kan också vara andra än NSEO som bär nyhetsvärdet, men ambitionen är att sprida kunskap och vara transparent i allt det som kontoret gör och där är hemsida och nyhetsbrev grunden. Nyhetsbrevet går ut varannan vecka till c:a 1.200 prenumeranter och får goda omdömen av de kommentarer som ges. Under 2024 skickades 21 nyhetsbrev ut och runt 180 artiklar lades upp på hemsidan. Det har varit prioriterat att ha en samlad kanal för den som vill ta del av det som sker i EU av betydelse för norra Sverige och det når därmed även en bred krets av intressenter också utanför regionen som får del av norra Sveriges perspektiv i EU.

Avseende sociala medier är de att se som komplement till nyhetsbrevet. Facebook hade under 2024 över 1.100 följare med inlägg riktat till i första hand hemmaaktörerna att kunna få insyn i vad som görs på EU-arenan. LinkedIn uppnådde under 2024 c:a 1.500 följare. För båda kanalerna sker en ökning av följare och interaktioner över tid. Tidigare har kommunikationen på LinkedIn skett på engelska för att nå en mer professionell publik på EU-arenan, men under 2024 togs beslut om att även kommunicera mer på svenska för de aktiviteter som riktar sig mer till en svensk publik på hemmaplan. North Sweden finns även på X/Twitter för en engelskspråkig läsarkrets och används mer för att bevaka vad som händer i EU då många ännu har den kanalen inom EU-institutionerna. Bedömningen är att LinkedIN samlat är den kanal som över tid är av mest relevans för NSEO att använda.

NSEO är i princip med på ett eller annat sätt i allt där det finns kopplingar till EU av vikt för norra Sverige och är i ständig dialog från medarbetarnas sida med hemmaaktörerna inom de olika policyområdena, såväl löpande utbyten i över tid pågående processer som mer enskilda specifika utbyten när olika frågor dyker upp av behov av att stämma av. Det regionala utvecklingsarbetet kopplar också i hög grad till EU:s policys och till det bidrar NSEO till att föra in och medverka till och på inbjudan från hemmaaktörerna föra fram vikten av att ha med också EU-perspektiven. Strävan mot jämnare könsbalans är en utmaning, men det gör skillnad när NSEO kan styra upplägg vid olika aktiviteter.

Under året har NSEO också tagit emot ett antal besöksgrupper från hemmaplan och även pratat för andra på besök i Bryssel. Det innebär allt ifrån att planera och genomföra flerdagarsbesök till att ta emot grupper och som en del av deras program berätta om North Sweden. Nedan listas några av de större besöken som varit under året, vid sidan av många fler besök av regionala företrädare som kommit till kontoret för samtal och/eller medverka i egna aktiviteter där NSEO upplåtit lokalerna för deras räkning, som en del i arbetet med att etablera lokalerna som en mötesplats på Brysselarenan; ”Norra Sveriges hem i Bryssel”.

Besöksgrupperna har varit många under året och likaså aktiviteterna på North Swedens kontor och en av de större grupperna var Luleå Kommunstyrelse som bland annat besökte NATO, liksom många andra grupper under året (19-21/2).

NSEO försöker bidra till relevanta program och fokus är förstås EU. Det var dock under 2024 märkbart att världen har förändrats och ett tecken på det var intresset för att få besöka NATO. NATO:s budskap var i gengäld tydlig om att norra Sverige och NSPA är viktiga säkerhetspolitiskt. Dock fick man sätta lite besöksstopp för att fokusera på att militärt nu inlemma Sverige i NATO.

STÖRRE BESÖKSVERKSAMHET:

- Luleå Kommunstyrelse med besöksprogram i Bryssel (19-21/2).
- Besöksgrupp förstagångsväljare genom Europa Direkt Västerbotten (22/2).
- Berätta om regionalt påverkansarbete för SKR AU på besök i Bryssel (29/2).
- Presentera NSEO för SSU Västerbotten i Bryssel (5/3).
- Prata för lärare utsedda till skolambassadörer i utbildning med EU-kommissionen, EU-parlamentet och SKR (20/3).
- Prata för Europa Direkt med kommunala Trainees Västernorrland (9/4).
- Östersunds kommunstyrelse med besöksprogram (8/5).
- Prata för journalistutbildning om EU och norra Sverige (13/5)
- Besök av Samiska kulturcentret Gaaltije om North Sweden (15/5).
- Berätta om NSEO och policyområden för kommuner från norra Sverige inom nätverket small and medium sized cities (SMC) som NSEO håller i (22-23/5).
- Prata för Kommunförbundet Jämtland Härjedalen om NSEO (2/7).
- Prata för och anordna program för Skellefteå Science City i Bryssel (25/9).
- Styrelsedagar med presentationer och externa besök på kontoret (8-9/10).
- Medverka vid regionala utvecklingsförvaltningen Västerbotten (12/11).

- Besök för presentation av NSEO för Centern Örnsköldsvik (18/11).
- Berätta om NSEO för regionala vätgasföreträdare under vätgasveckan (19/11).

Intressebevakning och påverkan

- *Bevakning: North Sweden bevakar det som sker i EU med relevans för regionens aktörer.*
- *Information: North Sweden riktar in en stor del av sin verksamhet på att informera dels om regionen i EU, dels om EU i regionen.*
- *Påverkan: North Sweden hjälper aktörer i regionen att förpacka budskapet och leverera detta till rätt adressat, med hjälp av ett antal verktyg och kanaler.*
- *Rådgivning: North Sweden erbjuder regionens aktörer strategisk EU-rådgivning.*

✓ Intressebevakningen är kärnan i det NSEO gör och den består i princip alltid av bevakning, information och rådgivning hemåt och där så blir anledning påverkansarbete gentemot EU.
✓ Genom så kallade ”state of play” ger verksamheten fördjupningar inom olika områden för den som önskar få omvärldsbevakning kring vad som sker och med vilken betydelse för norra Sverige och under 2024 låg fokus på att ett nytt Europaparlament och en ny EU-kommission valdes för en ny mandatperiod och att bestämma inriktning på den kommande långtidsbudgeten för EU att läggas fram under 2025.

Nyttjande av egna nätverk för intressebevakning och påverkan

❖ **Upprätthålla rollen som det samlade svenska EU-kontoret för EFNS och NSPA**

➢ *NSEO medverkar aktivt till att vara Europaforum Norra Sveriges samlade länk till EU-arenan.*

✓ North Sweden är en aktiv partner inom Europaforum Norra Sverige och tar fram underlag till positioner genom arbets- och rapportörsgrupperna som ger mandat för att driva frågor på EU-arenan och i mycket driva arbetet framåt utifrån att vara den direkta länken till EU.
✓ EFNS är integrerat i North Swedens processer som en plattform för hemmaförankring av påverkansarbetet i de positioner och aktiviteter som redovisas under de olika policyområdena.

➢ *NSEO tillser att Northern Sparsely Populated Areas är en aktiv och relevant partner för EU till gagn för norra Sverige och särskilt synliggörs med relevanta budskap gentemot det nya Europaparlament och EU-kommission som under året tillträder.*

✓ Under året har North Sweden medverkat till att anordna ett styrgruppsmöte för NSPA i Bryssel med möten med EU-kommissionen; DG Regio, DG Grow, DG Envi, Europeiska Regionkommittén, EU:s utrikestjänst samt därtill samla de svenska, finska och norska delegationerna till NATO som första besöksgrupp efter Sveriges inträde (12-13/3).
✓ NSEO har anordnat ett flertal andra möten under året för NSPA med relevanta Generaldirektorat, Europeiska Regionkommittén och EU:s utrikestjänst med flera.
✓ NSEO har initierat ett ”branding-projekt” med en arbetsgrupp mellan EU-kontoren som skickade ut tre olika enkäter hemåt, till kontoren samt aktörer i EU för att ta fram underlag för budskap för NSPA att förmedla som slår an och förelades styrgruppen under året samt anordnades en workshop under NSPA Forum i Bodø för att ta fram sådana budskap (13/9).
✓ NSEO höll också i att genomföra en workshop inom det officiella programmet under European Week of Regions and Cities i Bryssel med NSPA samt Scotland Europa med regionala företrädare och modererat av OECD som en del av processen med OECD-studien

och att göra den känd och få bidrag till utmaningar och möjligheter för NSPA från publiken via en digital SWOT-analys (8/10).

Att ta fram positioner genom Europaforum norra Sverige och NSPA ger tydliga mandat att driva de gemensamma frågorna och är en unik samverkan i det nordligaste EU. Det är dock i de direkta mötena som budskapen bärs fram, såsom på EU-kommissionens Generaldirektorat för regionalpolitik (11/6).

Mikael Janson från North Sweden lämnar över NSPA:s position om regionalpolitik tillsammans med Max Englund, NSEO, och cheferna för East and North Finland, Kari Aalto, och North Norway, Nils Christian Sørheim Nilsen, efter samtal om framtidens regionalstöd hos Vice Generaldirektören Nicola de Michelis.

Programbevakning

❖ Kunna bistå hemmaplan med relevant kunskap om EU:s finansieringsformer

- *NSEO kommunicerar allmän information om för regionens aktörer relevanta fonder och program med sammanfattande information via hemsidan och länkar till relevanta externa hemsidor.*
- *NSEO bevakar relevanta ansökningsomgångar och informerar om det via nyhetsbrevet och/eller när det är av intresse föra information direkt till aktörer.*
- *NSEO ger rådgivning till/i samarbete med regionala aktörer vid konferenser eller enskilt om matchning av för dem lämpliga program och de stödfunktioner som finns.*
- *NSEO kan bistå med partnersök via för NSEO och aktuellt program relevanta egna brysselnätverk och EU-kommissionens tillgängliga kanaler med flera.*
- *NSEO kan bistå i att hitta partners och konsortier inom prioriterade områden avseende projektutlysningar för regionens aktörer att kunna gå in i.*

✓ NSEO har som en del av det löpande arbetet via nyhetsbrev och hemsida samt träffar med regionala aktörer bidragit till uppdaterad information om fonderna och programmen samt utlysningar och även skickat vidare partnersök från olika regioner till möjliga lämpliga hemmaaktörer att ta ställning till.

Verksamhetsoptimering

❖ Erbjuda en optimerad verksamhet inom givna ramar

- *NSEO ska utverka tydliga arbetsformer och policyprocesser utifrån styrelsens roll som också stärker förankringen av verksamheten på hemmaplan.*
- *NSEO ska tillse en verksamhet med en ekonomi i balans och ser för det över intäkter och anpassar kostnader såsom personalvolym och dyra avtalskonstruktioner.*
- *NSEO upprätthåller inom givna budgetramar en effektiv och kvalitativ verksamhet med en uttalad ambitionsnivå för arbetet att kunna kommuniceras till omvärlden.*

- *NSEO erbjuder sig att vara en strategisk part länkad till EU för regionens aktörer, inklusive NSSO, genom tydlig kommunikation och effektivt utvecklat samspel.*

- ✓ Under året har styrelsens process avseende arbetsformer varit ett fokus för att stärka styrelsens roll och möjligheter kopplat till North Swedens uppdrag och arbete genom diskussioner vid planeringsdagar och styrelsemöten under ledning av inhyrd konsult.
- ✓ Från verksamheten har under 2023 och 2024 flaggats för stigande kostnader och en oförmånlig kronkurs som inte tagits höjd för när det nya samarbetsavtalets ekonomiska bidrag togs fram och därmed framför allt påverkar möjligheterna att bibehålla ambitionsnivån om sex medarbetare. På styrelsens initiativ togs det från kontoret fram ett underlag och fördes diskussioner om en justering av bidragen utifrån det för att kompensera för ett förändrat kostnadsläge och som kunde beslutas om hos respektive ägare för bidraget från 2025 för att tillförsäkra en fortsatt verksamhet i ekonomisk balans och uppställd ambitionsnivå, i och med den indexuppräkning som ligger i avtalet för åren efter.
- ✓ Under året har också en översyn av kostnader och framför allt pensionslösningar och omskrivning av detta gjorts för att tillförsäkra mer förutsebara kostnader vid årssluten, som föregående år belastat verksamheten med oförutsedda stora belopp beroende av den inflation som slog igenom fullt ut 2023.
- ✓ Det har också etablerats återkommande gemensamma avstämningar med Stockholmskontoret och en ökad samverkan inom områden som berör både nationell nivå och EU mellan kontoren och policyansvariga med olika aktiviteter i berörda policyområden.
- ✓ Verksamheten har också tagit fram en kommunikationsplattform för att förtydliga hur North Sweden kommunicerar och resonemangen kring det i den roll kontoret har samt ett förslag till en kommunikationsplan avseende styrelsen för att förtydliga kontorets och styrelsens roll i att förankra verksamheten kommunikativt utifrån styrelseprocessens diskussioner.

Så lobbar norra Sverige i Bryssel: ”EU:s beslut ska gå i vår riktning”

Mikael Janson är chef för North Sweden European Office i Bryssel. North Sweden styrs och ägs av regionala aktörer i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Härjedalen och Västernorrland. Bild: Frida Nygren

North Sweden är transparent med sitt arbete och tål granskning. Det är då roligt att få kvitto på det när media och andra uppmärksammar och ger en rättvisande bild av det arbete som görs, som finns flera exempel på under året. Bland annat Tidningen Näringslivet (3/10).

North Sweden är ett redskap för hemmaaktörerna och att företräda den samlade geografin i EU och det är politiken och beslutsfattarna på hemmaplan och i EU som ska synliggöras för de beslut som fattas och vilken väg det tar. Inte desto mindre är det givetvis en positiv bekräftelse när det arbete NSEO gör uppmärksammas för sig självt.

Huvuduppdragsprocesser

Övergripande Policyområden

NORRA SVERIGE I EU

<u>EU:s framtida budget- och programperiod ge stöd till norra Sverige</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- Företräda de svenska regionkontoren vid SKR:s arbetsutskottsmöte i Bryssel (29/2).
- Arrangera bokbord med NSPA vid Europeiska Regionkommitténs och det belgiska ordförandeskapets mässa och toppmöte för sammanhållningspolitik i Mons (18-19/3).
- Bjuda in till EFNS forum i Sundsvall och ordna besök i Sundsvall och Ånge för direktören för EU:s regionalstöd Sofia Alves vid EU-kommissionens (17-18/4).
- Företräda de svenska EU-kontoren vid tjänstemannaforum med Regeringskansliet om EU:s regionalpolitik, Stockholm (17/5).
- Anordna tre dialogmöten mellan OECD och Regeringskansliets olika enheter för att få de nationella perspektiven i arbetet med den pågående OECD-studien (30/9, 2/10).
- Presentation av OECD;s rapport över NSPA, finansierad av EU-kommissionen, för de nationella och EU:s delegater med flera på OECD:s huvudkvarter i Paris (5/12).

Mikael Janson, NSEO, berättar om diskussionerna i EU inför nästa programperiod vid nationellt tjänstemannaforum i Stockholm som Regeringskansliet håller i med SKR och Regionerna (17/5).

NSEO ska jobba i EU, men det är viktigt att mobilisera för de regionala intressena i EU också nationellt. En insats har varit att agera för och företräda de svenska regionkontoren för att i samspel med SKR genom den så kallade "8-gruppen" med företrädare från varje programområde, visa på sammanhållningspolitikens betydelse också för svenska regioner i kommande nationella förhandlingar i EU.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **EU:s kommande programperiod ska bidra till norra Sveriges utveckling**

➢ *<u>NSEO påverkar</u> så att norra Sverige synliggörs i översyner och underlag under nuvarande och inför EU:s kommande budgetperiod.*

✓ North Sweden har mellan de svenska Brysselkontoren initierat och hållit i att samverka kring sammanhållningspolitiken och bjuda in till möten med svenska förhandlare inom regionalstöd, budgetfrågor och industri samt nyvalda svenska Europaparlamentariker oh företrädare från Europeiska Regionkommitténs sekretariat för sammanhållningspolitiken med flera för att sätta tryck på regionalstödens betydelse även för svenska regioner att tas in i diskussionerna på Brysselarenan.

- ✓ North Sweden uppmärksammar hemåt om de samråd som är ute och genom Europaforum Norra Sverige och NSPA samordnar kontoret positioner och aktiviteter för att sprida dessa på EU-arenan till olika aktörer och att svara på relevanta samråd utifrån dessa positioner.
- ✓ North Sweden har för Region Norrbotten anordnat möten kring Norrbottens rapport om mervärdena med industrietableringarna för Energiråden och ansvarig direktör på EU-kommissionen kring samordning av energifrågorna i den gröna omställningen (12-13/6).
- ✓ Utmaningen i norra Sverige är att hantera den bredare samhällsomställningen som ger stora lokala utmaningar och det är perspektiv som NSEO lyft in i positioner och aktiviteter i EU.

    - ➢ *NSEO påverkar så att diskussionen inom EU slår vakt om norra Sveriges specifika behov av utvecklings- och investeringsstöd inom olika delar.*

- ✓ I och med att 2024 var ett år med val till ett nytt Europaparlament och en ny EU-kommission att tillträda, har arbetet i mycket varit att förbereda för att nå dessa nya aktörer med budskap från norra Sverige och NSPA, samt även gentemot hemmaplan på nationell nivå, inför att den politiska ledningen för EU ska komma på plats.
- ✓ I och med att NSPA genom North Sweden och via samverkan i EFNS engagerats i en OECD-studie, så har årets fokus legat på att hålla i att samordna den pågående processen som är en del i att ge underlag och argument för norra Sveriges intressen och att till det kunna fortsatt hänvisa till den tidigare av NSEO initierade OECD-studien som också ett exempel på strategiskt arbete värt att ta del av och stötta från EU där ”varumärket” OECD ger legitimitet och skapar intresse som kunnat dras nytta av inom de olika policyområdena.
- ✓ Generellt sätt är aktörerna och politiskt ansvariga för regional utveckling i norra Sverige väl insatta i EU:s politikområden och stödstrukturer som få andra, är den bild som förmedlas både från andra håll i Sverige och från EU:s aktörer och det är av betydelse för trovärdigheten hos det regionala företrädarskapet vid möten med EU-företrädare, vilket NSEO bidrar till. Inte minst samverkan inom EFNS ger en bas för det, men även alla olika möten och gemensamma aktiviteter med hemmaplansaktörerna i NSEO:s löpande arbete avseende processerna i EU spelar roll, som redovisas inom de olika policyområdena.

    - ➢ *NSEO bevakar och förmedlar kunskap om EU:s policyutvecklingsarbete, förslag och förhandlingar för att uppmärksamma behov av regional aktivitet.*

- ✓ Arbetet med övriga svenska regionkontor för att samlat lyfta de regionala perspektiven också från svenskt håll, där nationell svensk nivå inte lyfte det, har i sin tur kompletterats med att från NSEO med några andra svenska regionkontor samordna med SKR nationellt där det etablerats en arbetsgrupp för EU:s regionalpolitik, en återuppstart av den så kallade ”8-gruppen” att politiskt företräda de åtta programområdena i Sverige, att ta fram en gemensam position och bjuda in samt bjudas in till olika möten och samlingar och från North Sweden representera de svenska regionkontoren om diskussionerna i EU.
- ✓ Detta för att få igång ett tryck också från de svenska regionerna mot såväl nationell nivå som i EU för att ge stöd för en sammanhållningspolitik i kommande programperioden, då såväl svenska nivå som EU driver på för mer nationellt ordnade program och satsningar.
- ✓ Det är också av vikt för norra Sverige att det finns ett gemensamt intresse från alla svenska regioner att värna om en regionalpolitik med regionalt inflytande då det i sin tur utgör grunden för att kunna koppla de extra gleshetsstöden till en sådan struktur i EU-budgeten.

En viktig del i att öka förståelsen för norra Sverige är att få till besök från EU till regionen. Till Europaforum Norra Sverige i Sundsvall bjöd NSEO in Sofia Alves, Direktör vid EU-kommissionens Generaldirektorat för stads- och regionalpolitik (17-18/4).

Utöver att medverka vid forumet med Mattias Moberg på Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet, Rickard Carstedt, Region Västerbotten, och EFNS ordförande Jonas Andersson, Region Jämtland Härjedalen, så fick hon också ta del av EU-projekt i Västernorrland och ta tåget på det med EU-stöd uppgraderade Mittstråket till Ånge för samtal med kommunen och näringslivsaktörer där.

❖ Engagera regionen i studier, analyser och för EU strategiska utvecklingsprojekt

- *<u>NSEO påverkar</u> genom att samordna och fullfölja den pågående OECD uppföljningsstudie för NSPA med stöd av EU:s så kallade TSI-medel för regionalt kapacitetsbyggande.*

- ✓ NSEO håller i den nya OECD-studien som koordinator och formellt sker i samspel med EU-kommissionen i och med att den för svensk och finsk del är beställd och finansierad av så kallade TSI-medel gentemot OECD av EU-kommissionens Generaldirektorat för EU:s reformagenda genom den ansökan North Sweden skrev fram. EU-kommissionens delaktighet är i sig ett mervärde med ingångar för EU:s intresse för NSPA.
- ✓ Under året har samordning skett med möten varannan vecka mellan de regionala samordnarna och NSEO samt gentemot OECD för arbetet och de utkast till rapporten som producerats att inkomma med synpunkter på och det har anordnats möten med hemmaplan under arbetet med den samt även en ”foresight-övning” för alla regioner kring metoder för strategiskt utvecklingsarbete och därtill möten med olika delar av Regeringskansliet.
- ✓ Formellt avslutades projektet i november och OECD kunde då till EU-kommissionen och de fyra regionerna samt övriga NSPA leverera det uppdrag som givits i form av sammantaget 14 regionala rapporter, en mer region i NSPA, samt fyra tematiska rapporter kring demografi, konkurrenskraft och uppkoppling, grön omställning samt hur flernivåstyrningen fungerar mellan lokal, regional och nationell nivå, plus ytterligare rapporter om framtidsanalyser och rekommendationer med mera. Ett omfattande material för regionernas utvecklingsarbete och att kunna ta fram underlag och argument för norra Sveriges gentemot nationell nivå och även EU.
- ✓ Arbetet fortsatte dock även efter det för att från OECD ta fram en så kallad synthesis report, en samlad sammanfattande rapport för det omfattande underlaget med rekommendationer för lokal och regional nivå, NSPA samlat samt respektive nationell nivå och även EU att agera utifrån för att stärka utvecklingskraften i regionerna i det europeiska Arktis.
- ✓ Under december presenterades arbetet med den för OECD:s landsbygdskommitté i Paris med de 37 nationella delegaterna samt EU-företrädare och företrädare från norra Sverige samt NSEO och övrig NSPA med flera på plats inför beslut och publicering av det som blir en samlad rapport att kunna sprida för en bredare publik som en officiell OECD-produkt, inte minst som en del av underlagen för diskussionerna om EU:s framtida regionalpolitik.

- *NSEO påverkar och bidrar till att mobilisera aktörer att medverka i strategiska studier, plattformar och utbyten i EU som kan stärka den lokala utvecklingskraften i glesbygden och övriga områden där det behöver byggas utvecklingskapacitet.*

- ✓ North Sweden följer arbetet med den Horizon Europe forskningsstudie, GRANULAR, om landsbygdsdata som initierades av NSEO under 2022, mot bakgrund av att den tidigare OECD-processen samt EU:s rapporter visar brisen på bra landsbygdsdata för relevanta utvecklingspolicys. För norra Sverige innebär det att det mesta ser positivt ut med hög BNP per capita, medan underliggande utmaningar med kompetensförsörjning, stor andel av exportvärden som går till skatter och huvudkontor på annat håll och avsaknad av en fungerande kapitalmarknad samt många väldigt små företag och aktörer, inte blir synliggjort och därmed leda till fel beslut och strategier i EU och även nationellt.
- ✓ North Sweden har också föreslagit och initierat processer från hemmaplan inom andra utlysningar från EU som ger möjlighet att såväl lära som kunna påtala utmaningar i nya verktyg som EU arbetar med att kunna bli det som bygger instrumenten för kommande programperiod vad gäller exempelvis gränsöverskridande europeisk smart specialisering. Detta för regionernas möjligheter att framöver ta del av regionalstöden och några sådana regionala ansökningar har skickats in från regionerna.
- ✓ Region Västernorrland och Jämtland Härjedalen har också engagerat sig i en process för stöd från EU genom en konsultinsats för att utveckla sina smarta specialiseringsstrategier som North Sweden också varit inblandat i att bidra till.

- *<u>NSEO påverkar</u> genom sådana strategiska engagemang gentemot EU kommande utformning av regionala och andra EU-stöd och plattformar att passa norra Sverige.*

- ✓ Huvudfokus för året har varit arbetet med OECD-studien att föras framåt inför diskussioner om EU:s nästa programperiod och under året lyfta in den i de diskussioner som NSEO medverkat i och arrangerat på EU-arenan och som en process för att också driva samverkan inom NSPA framåt i diskussionerna om kommande EU-budget och programperiod.
- ✓ North Sweden arbetar, utöver OECD-studien, inom de olika policyområdena för att regionens aktörer ska kunna engagera sig i olika utvecklingsplattformar genom EU, som framgår under respektive policyområde, som i sin tur, liksom OECD och GRANULAR med mera ger ingångar att påverka diskussionerna i EU under också själva arbetet med dessa olika studier, forskningsprocesser och plattformar för utbyten.

Det var en milstolpe när den nya OECD-studien över NSPA, samordnad av NSEO, kunde presenteras för de 37 ländernas delegater samt EU:s företrädare med flera på OECD:s högkvarter i Paris, inför beslut om den slutgiltiga rapporten (5/12).

Isak Utsi, Kommunalråd Arjeplog, företrädde de svenska regionerna. Det har varit två intensiva år för att ta fram underlag och att från OECD skriva fram ett omfattande material med rekommendationer till regionerna, NSPA, de tre länderna samt EU för att stärka utvecklingskraften i norra Europa. OECD ger legitimitet åt budskap som NSPA kan föra in i EU för fortsatta utvecklingsstöd.

Norra Sverige i samklang med smart, hållbar och inkluderande tillväxt i EU

NYCKELAKTIVITETER:

- Heldag med OECD om strategiutveckling för regionernas strateger och politik, Stockholm (21/3).
- Medverka strategidagar Övre Norrlands strukturfondspartnerskap i Luleå (14-15/2) respektive Mellersta Norrlands strukturfondspartnerskap i Sundsvall (14/3).
- Anordna digitala möten med Regeringskansliet och OECD i tre sessioner om olika delteman i OECD-rapporten och hur nationell nivå ger stöd för NSPA (30/9, 2/10).
- Anordna workshop på EU-kommissionen under European Week of Regions and Cities med NSPA och Scotland Europa modererat av OECD kring OECD-studien (8/10).
- Prata grön omställning vid IVA Nords avslutsseminarium i seminarieserie om gröna omställningen, på IVA i Stockholm (27/11).

Det är en unik styrka när företrädare för 14 regioner i tre länder, varav två i EU och ett i EES, i det nordligaste Europa samlas för möten med EU:s aktörer och därtill kan ta med sig företrädare från en välrenommerad aktör som OECD för diskussioner med EU:s högsta ledning. Styrgruppen för NSPA på Generaldirektoratet för regionalpolitik (12/3).

Mötet med Vice Generaldirektören Nicola de Michelis och ansvarig för kommande EU-budget, Anna Wagner, syftade till att lyfta NSPA:s perspektiv och behov inför EU:s kommande budget utifrån budskapen i den pågående OECD-studien som Stefano Barbieri från OECD kunde berätta om.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ EU:s strategier ska omfamna norra Sveriges utvecklingspotentialer

- ➢ *NSEO påverkar för att i EU:s strategier vidmakthålla grunderna om smart, hållbar och inkluderande tillväxt utifrån olika regionala förutsättningar och att bygga lokal innovationsförmåga för utvecklingskraft runtom i EU.*

- ✓ De regionala processerna är integrerade med EU:s gröna omställningsagenda och konceptet smart specialisering för att stärka den regionala utvecklingskapaciteten.
- ✓ Västernorrland och Jämtland Härjedalen har under året i dialog med NSEO genomfört en process med en extern expertis från EU för att utveckla sina S3.
- ✓ NSEO lyfter i positioner och dialoger behovet av en samlad strategi från EU med utgångspunkt i platsbaserade behov för utvecklingskraft i diskussionerna som förs inom de olika policyområdena med nationell nivå och EU inför kommande programperiod och EU:s allt tydligare fokus på konkurrenskraft genom mer centraliserat styrda värdekedjor som inte beaktar också regionernas olika behov och förutsättningar ned på lokal nivå. Budskapet är behovet av fortsatta anpassade regionala stöd som bidrar till EU:s övergripande mål.

- *NSEO påverkar att EU:s landsbygdsagenda också lyfter glesbygdsperspektiven och den demografiska utmaningen för regioner som norra Sverige.*

- ✓ Den 6 februari lanserades det Rural Toolkit som North Sweden för NSPA varit med och bidragit till att i EU få fram en samlad information och handledning för landsbygdsutveckling med olika EU-stöd för att förenkla för fler att ta del av det.
- ✓ NSEO har medverkat till att ledamöter från det regionala utskottet i Europaparlamentet under 2025 ska besöka Jämtland Härjedalen för att ta del av glesbygdsperspektiven inför kommande förhandlingar i EU och i samspel med Regionen börjat förbereda för det besöket.
- ✓ Genom NSEO har de tre NSPA-kontoren också träffat företrädare från EU-kommissionen DG Agri för att diskutera landsbygdsagendan och kommande EU-budget i deras förberedelser.
- ✓ OECD-studien ger med ett av sina fokus på den demografiska utmaningen underlag för att lyfta de perspektiven och diskussioner om återflöden från nationell nivå och EU för att hantera detta, samtidigt är det för norra Sverige av vikt att hålla fast vid gleshetsperspektivet som argument för särskilda riktade medel och därmed är i huvudfokus för argumentationen från NSEO och att från NSPA i EU:s landsbygdsagenda ha fått in de specifika arktiska förutsättningarna att tas hänsyn till som NSEO lyfter i dialogerna i EU.

- *<u>NSEO påverkar</u> att de regionala perspektiven och olikheterna, som en del av EU:s styrka och utmaning, ska finnas med i EU:s övergripande policys och ge möjlighet för norra Sverige att få del av EU:s såväl regionala som mer centrala stödmekanismer.*

- ✓ NSEO informerar i EFNS, styrelsen, NSPA och analyser på hemsidan med mera för att dels visa på utmaningar för regionalpolitiken med olika centraliserade krisinstrument, dels att på hemmaplan kunna bedöma vilka konsekvenser det får och vilka möjligheter som finns att också kunna dra nytta av nya sådana instrument att i sin tur föra in i diskussionen med EU.
- ✓ Grundtemat i all kommunikation och de positioner som tas fram är att gentemot EU förklara behovet av lokalt och regional anpassade instrument som i regioner som NSPA kan bygga kapacitet för att också kunna nyttja övriga mer centraliserade redskap och att konkurrenskraft byggs genom att strategiskt genom regional smart specialisering stärkta lokala innovationssystem på den inre marknaden att kunna växa och omfamna alla delar av EU snarare än statsstöd till utpekade industrier utifrån något slags ”run for the money”.

Under European Week of Regions and Cities höll NSEO i en workshop på EU-kommissionen för NSPA och Scotland Europa och som i princip direkt blev fulltecknat. Diskussionen handlade om utvecklingspotentialer i mindre urbana geografier under ledning av Stefano Barbieri från OECD (8/10).

De OECD-studier som North Sweden initierat är ett exempel på att för NSPA bygga strategiska plattformar som skapar intresse med en trovärdig avsändare som OECD att ge argumenten. Det ger ringar på vattnet såsom att i EU ta fram en agenda för landsbygd och att ta fram bättre data för mindre urbana geografier för bättre beslutsunderlag.

Territoriell samverkan för utvecklingskraft i det geopolitiska europeiska Arktis

NYCKELAKTIVITETER:

- Anordna möte med NSPA styrgrupp som första grupp efter Sveriges medlemskap hos norska, finska och svenska delegationen på NATO:s högkvarter i Bryssel (13/3).
- Tillse representation samt egen medverkan i paneler under EU Arctic Forum arrangerat av EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst, Bryssel (14-15/5).
- Planera och tillse medverkan från hemmaplan vid det årliga stora Arctic Futures Symposium i Bryssel (2-3/12).
- Möten med EU:s ansvarig för arktiska politiken för diskussion om EU:s arktiska policy med ansvarig enhet på DG Mare (26/3) och EU:s nya arktiska ambassadör (7/11).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **EU engagerat i de regionala perspektiven för det europeiska Arktis**

➢ *NSEO påverkar att EU:s arktiska intresse och aktiviteter också framåt utvecklas utifrån regionala perspektiv och stöd för investeringar i norra Sverige.*

✓ I och med EU:s arktiska policy från 2021 befästes de regionala utvecklingsperspektiven som North Sweden genom NSPA kunde få in i policyn från 2016, har det fortsatt varit av vikt att upprätthålla det perspektivet när geopolitiken och säkerhetspolitiken fått en mer framträdande roll. I och med Rysslands invasion av Ukraina har förutsättningarna i också Arktis förändrats och där har NSEO medverkat i dialoger med EU-kommissionen och EU:s arktiska ambassadör på utrikestjänsten med flera om vikten att bibehålla de regionala utvecklingsperspektiven som också en del av säkerhetspolitiken i Arktis.

✓ Budskapet från EU är att hålla fast vid den grund som den arktiska policyn vilar på och det ger NSPA en plattform för sina intressen, även om det finns en dragkamp inom EU med att flytta fokus mer mot östgränsen och North Sweden har väckt frågan om en översyn av EU:s arktiska policy, i syfte att hålla liv i den arktiska diskussionen. Det finns inga beslut om en översyn, men i EU:s berörda enheter pågår nu diskussionerna om det utifrån de möten och dialoger NSPA har haft under året.

➢ *NSEO påverkar EU att utveckla de geopolitiska perspektiven inom det europeiska Arktis som en grund för EU:s behov av strategisk autonomi och säkerhetspolitisk stabilitet med stödjande samhällsinsatser riktat till de egna arktiska områdena.*

✓ Utöver konkurrenskraft så lyfts säkerhetspolitiken i EU och där är det av vikt att vid sidan av de rena militära aspekterna lyfta behovet av levande, uthålliga och fungerande lokalsamhällen som en del av också säkerhetspolitiken, särskilt i det europeiska Arktis mitt i geopolitiska spänningar och stora ytor att försvara som bidrar till EU:s strategiska. Det är perspektiv som under året fått allt mer tyngd och relevans, även om de funnits med genom allt arbete med Arktis också tidigare, som argument för norra Sverige och regionala utvecklingsmedel från EU, som också genomsyrar de budskap NSEO arbetar med.

✓ De aktiviteter NSEO medverkar till med EU:s arktiska aktörer och samplanering av framförallt Arctic Futures Symposium med EU-delegationerna för Norge, Finland, Danmark, Kanada, Grönland, Quebec, Island, Färöarna, NSPA samt nätverk som Arctic Five och Arctic Mayors Forum med mera och medverkan från DG Mare och EEAS ger en löpande dialog och tillfällen att lyfta de arktiska perspektiven i också andra sammanhang och det är en röd tråd i mycket av kommunikationen inom de olika policyområdena, som ger de specifika förutsättningarna för norra Sverige, men också vikten av EU:s engagemang.

- *NSEO påverkar EU:s arktiska politik och stöd för utveckling att breddas till fler samhällssektorer och policyområden att bidra till NSPA och norra Sverige.*

- ✓ NSEO för dialoger med DG Mare som samordnar Arktispolitiken i EU och EEAS, EU:s utrikestjänst, samt deltagande i den arktiska vänskapsgruppen i EU-parlamentet, som under året startat om med det nya Europaparlamentet.
- ✓ Genom den i EU under 2023 etablerade samverkansplattform för arktiska städer utifrån de regionala och lokala perspektiv som NSEO bidragit med är Gällivare, Luleå och Umeå med och kan lyfta också stadsutvecklingsperspektiven den vägen.
- ✓ North Sweden har också stärkt samverkan med universitetssamverkan inom Arctic Five med bland andra UmU och LTU för att bredda perspektiven på arktisk forskning till gagn för bredare samhällsperspektiven i det som annars handlar om ren polarforskning och det bidrar NSEO att lyfta i olika sammanhang där EU diskuterar forskning och Arktis.

Det arktiska engagemanget skapar utrymme för att synliggöra norra Sverige och att från NSEO bidra med att få deltagande från regionen vid exempelvis EU Arctic Forum i Bryssel med bland andra Birgitta Larsson, Kommunalråd Gällivare (14-15/5).

Under dagarna medverkade på scenen även Luleås Kommunalråd Carina Sammeli och Mikael Janson, NSEO, samt samiska företrädare med flera. EU Arctic Forum hölls första gången i Umeå 2019 på initiativ av NSEO i samspel med svenska UD och hålls vartannat år i den arktiska regionen och vartannat i Bryssel med medverkan från EU:s olika enheter att lyssna in de lokala perspektiven.

❖ Norra Sverige och NSPA vara väsentliga delar av EU:s Östersjöstrategi

- *<u>NSEO påverkar</u> att norra Sverige och NSPA är en tydlig central del av Östersjön och EU:s Östersjöstrategi till gagn för också dess nordliga, arktiska, del.*

- ✓ North Sweden har i samverkan med CPMR Östersjösekretariat bistått i att lyfta fram de arktiska delarna av Östersjön genom att följa den särskilda Arctic Task-force som NSEO bidragit till att skapa i CPMR med medlemmar från regioner runtom i Europa, som ger utrymme för ökad dialog med CPMR framöver.

- *NSEO bevakar att NSPA-nätverket är ett stöd också för samverkan inom ramen för Östersjöregionen, som en del av tillväxtarbetet i det regionala och interregionala EU-arbetet i norra Sverige och för hela EU.*

- ✓ Diskussioner har förts med kontoren för West Finland och Mid Norway om samverkan och där bjudits in till olika möten med North Swedens hemmaaktörer i Bryssel samt att återstarta Brysselnätverket informal Baltic Sea Group (iBSG) som givet nya omständigheter i Östersjön en plattform att samverka kring på Brysselarenan, med ambitionen att framåt tydligare väva in de säkerhetspolitiska och geopolitiska utmaningarna i den nordliga arktiska delen av Östersjön som också en central del för hela Östersjösamverkan.

- *<u>NSEO påverkar</u> de nordliga nordiska perspektiven att få stöd från EU i samspel med såväl EU:s som NATO:s behov av fungerande samarbeten och försörjningslinjer i det nordliga Östersjöområdet.*

✓ North Sweden har under året fortsatt fokusera på NSPA och de arktiska perspektiven i det nordliga Östersjön utifrån det geopolitiska läget kopplat till *Infrastruktur* såsom tvärstråken som kopplar Norge, Sverige och Finland i Östersjöregionen utifrån militär mobilitet och NATO och den Plattform Norr mellan Trafikmyndigheterna i Sverige, Finland och Norge som North Sweden medverkat till att etablera under året

Två dagar efter att den svenska flaggan hissats vid NATO:s högkvarter i Bryssel var styrgruppen för NSPA de första att träffa den norska, finska och svenska delegationen till NATO samlat. Det indikerar norra Sveriges, Finlands och Norges betydelse i ett nytt globalt landskap (13/3).

Geopolitiken har alltid varit en del av EU:s arktiska policy och argument för EU att investera i sina europeiska arktiska områden från NSPA:s sida. EU:s utsatta läge i världen ger nu rent krasst stärkta argument för satsningar på infrastruktur och hållbara och motståndskraftiga samhällen i EU:s nordliga glesbygd och där har även NATO en betydelse för det.

MEDBORGARNAS EU

<u>Synligt norra Sverige med ett intressant kulturellt kapital</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- NSEO har haft möten med Kiruna om ansökan till Europeisk kulturhuvudstad 2029 och tillsett att de medverkade vid NSPA Forum i Bodø (13/9).
- NSEO medarrangerar och nominerar bidrag till kortfilmskvällen Arctic Shorts i Bryssel i samband med Arctic Futures Symposium (3/12).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Bredda bilden av EU:s nordliga arktiska region för olika kulturutbyten**

- *<u>NSEO bevakar</u> de samiska perspektiven och den samiska kulturen och ska kunna visa på regionens olika kulturer och minoriteter och den mångfald som finns för att kunna etablera olika utbyten med och få stöd från EU för.*

✓ NSEO medarrangerade sjätte upplagan av Arctic Shorts under 2024, en kortfilmskväll i Bryssel på Cinema Galleries med filmer från arktiska filmskapare, inklusive från norra Sverige. Filmerna speglar de arktiska regionernas mångfald. Från Sverige valdes filmen ”Edani” ut, skapad av Liselotte Wajstedt nominerad/producerad av Filmpool Nord. Till denna aktivitet som samordnas av Kanadas ambassad till EU kommer företrädare från EU och exempelvis den svenska representationen, utöver intresserad allmänhet.

- ✓ Under året förbereddes också en fortsättning på kulturkvällen under European Week of Regions and Cities som Region Västerbotten tidigare år arrangerat med stöd av NSEO på den svenska representationen i EU, men på grund av ekonomi och logistiska utmaningar genomfördes det inte i slutändan, men bereds väg för att kunna återkomma 2025.

  - ➢ *NSEO bevakar och bistår på Brysselarenan till kunskap om norra Sveriges kulturella kapital och regionala satsningar för kulturdriven tillväxt och kreativa näringar.*

- ✓ Att det bor innovativa människor i norra Sverige och hela NSPA i EU:s Arktis med ett unikt innovationsekosystem, är ett grundbudskap i närmast all kommunikation från North Sweden och att Kiruna under året i kamp med Uppsala valdes till Europeisk Kulturhuvudstad 2029 ger möjligheter att lyfta de unika kulturella perspektiven framöver.

  - ➢ *NSEO bevakar och bidrar till ökad kunskap och intresse för samverkan med norra Sverige inom kultur och kreativa näringar, inklusive möjligheterna inom EU:s kulturhuvudstadssatsningar.*

- ✓ NSEO har genom nyhetsbrev och andra kanaler uppmanat regionens aktörer att ansöka om priser och delta i aktiviteter när det utlyses inom kulturområdet och kreativa näringar.
- ✓ Samerna är en del av EU:s arktiska processer och har en egen dialog med EU-kommissionen som NSEO bidrar till och manifesteras genom EU:s årliga arktiska konferens EU Arctic Forum som inrättades genom samverkan mellan NSEO, svenska UD och EU:s DG Mare och som också integrerar en urfolksdialog (15/5).
- ✓ NSEO har haft dialog med Kiruna om deras ansökan om att bli Europeisk Kulturhuvudstad 2029, där även Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) antog ett positionspapper om att stötta Kiruna (nominerad för 2029), Oulu (utsedd till 2026) och Bodø (pågående under 2024) som europeiska kulturhuvudstäder från Arktis. Kiruna deltog även på länk under NSPA Forum i Bodø för att berätta om sin ansökan och koncept för huvudstadsåret.

North Sweden företräder hela norra Sverige i EU. Det innebär också utbyten med aktörer som den samiska kulturföreningen Gaaltije i Östersund på besök på NSEO i Bryssel och med intresse av att ta mer del i EU (15/5).

Genom framför allt de arktiska aktiviteterna, men också kulturellt kopplade insatser, har NSEO genom åren haft ett löpande ett utbyte med olika samiska företrädare och bidrar till att de finns med i de olika besök som görs från EU-företrädare när det är möjligt. Norra Sveriges olika kulturer och delaktighet är perspektiv att lyfta. Erika Omma Unnes, Emma Olofsson, Jerker Bexelius, med Mikael Janson och Julia Bergsten, NSEO.

En socialt och hälsosamt hållbar region i EU

NYCKELAKTIVITETER:

- Prata för Senioruniversitetet i Örnsköldsvik 15/4.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ Hälsobefrämjande och social regional tillväxt utifrån mer fokus i EU

- *NSEO bevakar och informerar hemåt om relevant information inom hälsoområdet, socialpolitiken och EU:s insatser för jämställdhet och social inkludering samt medborgerliga rättigheter och demokrati.*

.

- ✓ NSEO har engagerat sig i CPMR Gender Task Force för att kunna föra vidare information om EU:s initiativ inom jämställdhet.
- ✓ NSEO har via nyhetsbrev, hemsida och sociala medier uppdaterat om EU:s insatser och politikutveckling inom hälsa, folkhälsa och socialpolitik och jämställdhet.
- ✓ NSEO informerar via hemsida och nyhetsbrev om utlysningar inom ramen för EU:s olika demokratiutbyten.
- ✓ NSEO bidrar också till bredare diskussioner om EU och processerna i EU lite utanför huvuduppdraget när så är möjligt och ett exempel är att föreläsa om EU på ett fullsatt seniorsuniversitet med också inbjudna skolklasser i Örnsköldsvik inför EU-valet (16/4).

- *NSEO bevakar och kan gentemot EU visa på norra Sveriges arbete avseende en socialt hållbar region genom insatser såsom för trygghet, integration och jämställdhet.*

- ✓ NSEO har bevakat och rapporterat om de verktyg som EU erbjuder för att hantera demografiska förändringar samt för att attrahera, bevara och utbilda kompetens och arbetskraft i regionerna.
- ✓ NESO har engagerat sig i nätverket för regionerna med demografiska förändringar (DCRN) för att kunna föra vidare relevant information men också för att framföra norra Sveriges perspektiv till nätverkets positioner och event och etablera kontakter.

- *NSEO bevakar och kan bistå regionens aktörer att utveckla samverkan på EU-nivå inom folkhälsa och smarta vårdlösningar och för det från NSEO kunna uppdatera om hälso-, medicin-, patient- och sjukvårdsregleringar i EU av relevans för norra Sverige*

- ✓ NSEO har uppmärksammat regionens aktörer om relevanta projekt, nätverk och möjligheter att medverka i event inom hälsa och social utveckling på EU-arenan som kan bidra till att regionen tar plats i EU-plattformar.

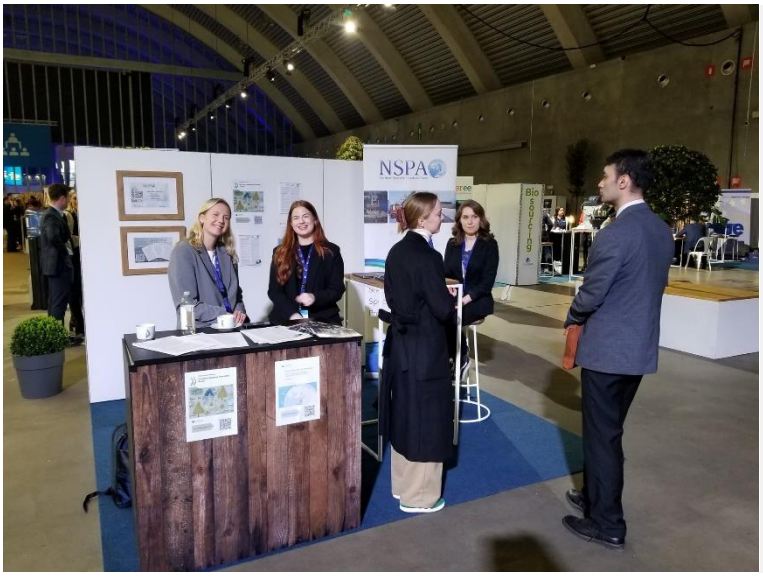

NSEO såg till att NSPA medverkade med ett bokbord vid det toppmöte som Europeiska Regionkommittén, som också firade 30 år, anordnade med det belgiska ordförandeskapet för EU och EU-kommissionen i Mons, Belgien, för att manifestera regionernas betydelse i EU (18-19/3).

Detta för att visa NSPA:s engagemang i EU:s regionalpolitik för 3.500 besökare från hela EU. Kommunalrådet Mats Taaveniku, Kiruna, var också inbjuden som talare utifrån NSEO:s initiativ att Regionkommittén besökte Kiruna och antog en Kirunadeklaration om stöd för glesbefolkade regioner under det svenska ordförandeskapet i EU 2023.

Fokusområden för påverkan

REGIONALSTÖD, KOMPETENSFÖRSÖRJNING & SAMVERKAN

Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad

NYCKELAKTIVITETER:

- NSEO har ingått i SKR:s arbetsgrupp kring sammanhållningspolitiken för att ta fram en gemensam position och med bland annat möten med Tillväxtverket, Regeringskansliet och SKR inför EU-kommissionens sammanhållningspolitiksforum, Bryssel (11-12/4).
- Anordna besök av Sofia Alves, Direktör DG Regio, i Västernorrland för att träffa projektaktörer, rapportörer i Europaforum Norra Sverige samt som talare under forumet i Sundsvall (17-18/4).
- Medverka vid tjänstemannaforum i Stockholm för att ge EU-perspektiven på debatten om sammanhållningspolitiken för regionala utvecklingsdirektörer och regeringskansliet (17/5).
- Genom NSEO möte mellan NSPA-nätverket och Vice Generaldirektör för DG Regio, Nichola de Michelis, för samtal om sammanhållningspolitiken och kommande programperiod (12/3, 11/6).
- Anordna och leda seminarium under Almedalen med medverkan av bland annat Företagarna och Dagens Industri om industrisatsningar och samhällsbygge i den gröna omställningen i norr (27/6).

På bilden har NSEO samlat EU-kommissionären för regionalpolitik, Elisa Ferreira, Tillväxtverkets Generaldirektör, Elisabeth Backteman, och Rickard Carstedt, Regionråd Västerbotten, samt Janus Brandin, utvecklingsdirektör i Region Norrbotten (11/4).

Medverkan i de samlingar EU arrangerar ger möjligheter till utbyten som också spelar roll för att hålla liv i dialogen mellan olika aktörer om norra Sverige, såsom vid EU-kommissionen stora nionde sammanhållningsforum i Bryssel som var startpunkten för diskussionerna om nästa EU programperiod. Samtalen i mellanrummen är väl så viktiga.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **EU:s struktur- och sammanhållningsfonder ska stötta regionens utveckling**

➢ *NSEO påverkar för att de regionala fonderna inom EU:s sammanhållningspolitik stödjer de regionala prioriteringarna i norra Sverige i pågående implementering och i förslagen till nästa programperiod.*

✓ Fokus för 2024 från NSEO har varit att följa och förbereda gentemot EU och hemåt för diskussionerna för nästa programperiod att kunna få stöd för regionens perspektiv, genom att också koppla det till aktiviteter och diskussioner under den pågående OECD-studien och

skrivelser som tagits fram i Europeiska Regionkommittén samt nätverk såsom CPMR och Local Alliance om regionala förutsättningar och behov av stöd för att frigöra utvecklingspotentialer.

- ✓ Från centralt håll har EU-kommissionen lyft fram Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) som en mer effektiv investeringsmodell än nuvarande sammanhållningspolitik. Även Draghi's rapport om europeisk konkurrenskraft har förordat andra investeringsmodeller som i högre utsträckning kan anses centraliserade. Ett starkt engagemang från regionerna har däremot lett till att flera centrala EU-företrädare bekräftat sammanhållningspolitikens fortsatta relevans och vikten av dess grundprinciper. Det råder dock osäkerhet kring i vilken utsträckning dessa uttalanden kommer att återspeglas i förslagen till nästa långtidsbudget samt hur medlemsstaterna och Europaparlamentet kommer att ställa sig till dem

    - ➢ *NSEO påverkar för att extra strukturfondsmedel till NSPA är ett tydligt riktat tillskott för att hantera regionens specifika utmaningar, inklusive infrastruktur och IKT.*

- ✓ NSPA-nätverket har tagit fram en ny position om framtidens sammanhållningspolitik (antagen 28/5). Positionen har legat till grund för dialoger med både EU-kommissionen och Europaparlamentet, samt använts som underlag för inspel till olika nätverks ståndpunkter kring framtidens EU-budget och platsbaserad politik – däribland Regionkommittén och CPMR.
- ✓ NSEO har bjudit in till ett studiebesök i norra Sverige för Europaparlamentets utskott för regionala frågor. Besöket är planerat till Jämtland i maj 2025 och utgör en viktig möjlighet att konkret visa på regionens särskilda utmaningar och potential, samt på nyttan av investeringar som gjorts med hjälp av regionalstöden. Under hösten 2024 har NSEO varit aktivt involverat i planeringen av besöket.

    - ➢ *NSEO påverkar för förbättrad dialog mellan regional och nationell nivå i samspel med EU för att tillförsäkra att regionalstödet verkligen kan nyttjas i linje med regionens behov.*

- ✓ Under 2024 har arbetet fokuserat på den kommande EU-programperioden efter 2027, då förslag till denna måste vara framlagda senast i juli 2025. Därför har North Swedens insatser kopplade till regionala stöd – såsom beskrivs under ovanstående aktiviteter – syftat till att förse beslutsfattare med starka argument för fortsatt stöd till regionens utveckling.
- ✓ I samarbete med Europaforum Norra Sverige har NSEO arrangerat ett seminarium under Almedalsveckan, med fokus på sammanhållningspolitiken. Seminariet samlade talare från näringsliv, nationell, regional och lokal nivå och lyfte behovet av att Sverige och EU har gemensamma perspektiv och att hela samhällsomställningen beaktas inom den gröna industriomställningen.
- ✓ NSEO arbetar aktivt för att synliggöra värdet av regionalstöd till norra Sverige, bland annat genom att ta fram kunskapsunderlag, såsom en rapport om sammanhållningspolitikens mervärden som initierats under året, för att förbättra dialogen med beslutsfattare, samt genom påverkansarbete via flera kanaler.

    - ➢ *NSEO påverkar för att även andra EU-instrument ska kopplas till ett regionalt inflytande, såsom sociala klimatfonden, fonden för rättvis omställning, Recover-EU och RRF med flera och att de i kommande programperiod integreras i regionalstödet.*

- ✓ North Sweden har bevakat implementeringen av Social Climate Fund (SCF) och verkat för ett lokalt och regionalt inflytande över fondens insatsområden. Kontoret har bland annat

mobiliserat och stöttat norra Sveriges regioner och kommuner i att upprätta en dialog med nationell nivå och bistått i framtagandet av ett brev till ansvarig minister.

✓ North Sweden har bidragit till en europeisk rapport om hur regional och lokal nivå involveras i processen med att ta fram nationella planer för den sociala klimatfonden (SCF). Rapporten tas fram gemensamt av flera europeiska lokala och regionala nätverk och presenterades i mitten av december, varpå den delades med EU-kommissionen. I rapporten belyses hur regionernas involvering lyst med sin frånvaro i de flesta medlemsländer.

Under Almedalsveckan höll NSEO i ett seminarium; "Går det så bra nu att det går åt skogen i alla fall för norra Sverige?!" om behovet av regionala stöd och riskdelning mellan lokal, nationell nivå och EU för att hantera gröna industrisatsningar (27/6).

Mikael Janson, NSEO, höll i ett samtal mellan bland annat Regionrådet Rickard Carstedt, Kommundirektören i Skellefteå, Kristina Sundin Jonsson, Företagarnas samhällspolitiska chef, Pernilla Norlin, chefredaktören på Dagens Industri, Peter Fellman, och Landshövdingen i Västerbotten, Helene Hellmark Knutsson. Svaret var att det finns risker, men att Sverige måste kliva in och våga mer i EU.

<u>Stödmekanismer för en attraktiv region som lockar kompetens</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- Möte med ansvarig rapportör Abir Al-Sahlani i Europaparlamentet om förslaget kring EU:s nya kompetenspool och norra Sveriges behov (21/2).
- Möte mellan NSPA-kontoren och EU-kommissionens generaldirektorat för sysselsättning och sociala frågor (DG Empl), med syfte att diskutera frågor kring kompetensförsörjning och framtidens sammanhållningspolitik (29/10).
- NSEO har haft återkommande dialogmöten med strateger i hemmaregionerna, med fokus på kompetensförsörjningsfrågor samt för att informera om utvecklingen inom EU och fånga upp aktuella behov och perspektiv från regional nivå.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Kompetensförsörjning för samhällsomställning**

➢ *<u>NSEO påverkar</u> för riktade insatser från EU för att i norra Sverige kunna bygga kompetensplattformar och projekt för att utbilda och attrahera kompetens.*

✓ I diskussionerna om EU:s kommande strategier och prioriteringar finns ett tydligt fokus på konkurrenskraft där kompetensförsörjning utgör ett centralt område. Däremot har perspektivet att bygga attraktiva och livskraftiga samhällen – som en förutsättning för att attrahera kompetens – till stor del saknats i debatten. Istället har fokus till stor del varit på toppstyrda lösningar för att möta behoven inom specifika sektorer och gällande strategiska teknikområden.

- ✓ Tillsammans med NSPA-nätverket har NSEO genom olika kanaler belyst vikten av regionalt inflytande och tillgång till detaljerad statistik. Detta för att undvika en generell "one size fits all"-lösning, och istället möjliggöra mer träffsäkra insatser för att hantera kompetensutmaningar som kan variera stort – även inom enskilda regioner.

    - ➢ *NSEO bevakar och informerar om de initiativ, plattformar och stöd som finns från EU i att hantera kompetensförsörjningsbehov.*

- ✓ NSEO lägger ut utlysningar och informerar om de initiativ som EU tar på hemsidan och nyhetsbrevet och i dialog med hemmaaktörer som önskar information och lyfter särskilt fram det Programområde D inom Europeiska Socialfonden som genom dialogen med EU riktades specifikt för strategiska kompetensutvecklingsinsatser i NSPA-regionerna i norra Sverige, som tidigare varit svårt för regionerna att få del av sådana helt nationell ordande ESF-medel. Det är resurser som allt mer kunnat användas för riktade insatser till de särskilda kompetensförsörjningsbehoven i norra Sverige.

    - ➢ *NSEO bevakar och informerar om EU:s olika initiativ kring attraktiva samhällen i den gröna omställningen, som i sin tur kan locka människor och kompetens, såsom satsningen på ett nytt Europeiskt Bauhaus.*

- ✓ Eftersom 2024 var ett övergångsår med byte av EU-kommission, präglades året av avvaktan inom kompetensförsörjningsområdet. Några större nya initiativ lanserades därför inte.

<u>Regionala programsynergier över gränserna för lokalt ledd utveckling</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- Möte mellan NSPA-kontoren och EU-kommissionens generaldirektorat för jordbruks- och landsbygdsfrågor, DG Agri, (17/10).
- Prata om spelplanen kring sammanhållningspolitiken och framtida fondstrukturer samt finansieringslösningar vid olika sammankomster, såsom exempelvis;
    - Länspartnerskapet Jämtland Härjedalen (4/11).
    - Norrbottens Kommuners styrelse (11/11).
    - Region Västerbottens ledningsgrupp regional utveckling (12/11).
    - Västerbottens primärkommunala delegation (21/11).

För att diskutera glesbygdens förutsättningar träffar de tre kontoren inom NSPA olika företrädare i EU, såsom EU-kommissionens Generaldirektorat för jordbrukspolitik, DG Agri (17/10).

Under hösten var fokus mycket på att träffa olika aktörer med inflytande på kommande EU-budget och dess regleringar, för att påminna om NSPA och anpassade regelverk i deras interna diskussioner. Fokus på DG Agri låg på landsbygdsutveckling och EU:s olika stöd för lokalt ledd utveckling. Max Englund och Mikael Janson från NSEO lyfte att NSPA och Arktis också ska integreras i EU:s så kallade landsbygdsvision.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Stärka en av EU stödd lokal utvecklingsförmåga i dialog med hemmaaktörerna**

➢ *NSEO påverkar för möjligheter att lokalt och regionalt kunna nyttja EU:s olika verktyg för lokalt ledd utveckling.*

✓ Fokus för 2024 från North Sweden har varit att följa och förbereda gentemot EU och hemåt för diskussionerna för nästa programperiod att kunna få stöd för regionens perspektiv.

➢ *NSEO bevakar och förmedlar kunskap och förståelse hos de regionala aktörerna för EU:s programerbjudande och hur det hänger ihop för att dra nytta av möjligheterna.*

✓ I och med att den innevarande programperioden är igång har NSEO mer allmänt i olika möten och dragningar visat på hur EU:s programstruktur samspelar men också genom nya instrument och krispaket skapat nya parallella strukturer som ger nya utmaningar. Syftet har mer varit att bygga argumentation gentemot EU inför kommande programperiod om vikten av enklare och tydligare program med bas i samlade regionala utvecklingsmedel.

❖ **Regionala programsynergier för maximal utväxling av EU:s fonder**

➢ *NSEO påverkar att regionalfonden (ERUF) och socialfonden (ESF+) samt även landsbygdsutvecklingsfonden med flera möjliga eller sammanslagna sådana regionala instrument ger stöd för norra Sveriges behov i kommande programperiod.*

✓ NSEO har via flera kanaler lyft behovet av regionalt anpassade verktyg och integrerade stöd för att kunna frigöra utvecklingspotentialer i såväl glesbygd som i städer samt för att kompetensfrågorna inte ska behandlas separat från övrig regional utveckling.

➢ *NSEO bevakar att regionens aktörer kan ta del av EU:s olika återhämtningspaket och centralt riktade satsningar, att samspela med insatser för långsiktig regional utveckling.*

✓ NSEO har under året framför allt pekat på behovet av långsiktiga, flexibla och regionalt anpassade verktyg och i övrigt följt och kunnat bistå med EU-perspektiven i hemmaplans dialog med nationell nivå om regionalt förankrade stöd, istället för centraliserade planer och ständigt skapande av nya krisinstrument, i kommande programperiod.

❖ **Stärkt gränsöverskridande regionalt utvecklingsarbete i samspel med andra**

➢ *NSEO påverkar EU att utforma för norra Sverige anpassade Interregprogram för möjlighet till samverkan över gränserna i NSPA och den nordliga Östersjöregionen.*

✓ Under 2024 har North Sweden fokuserat på att bevaka och förbereda inför diskussionerna om nästa programperiod, både inom EU och nationellt, i syfte att säkerställa att regionens perspektiv beaktas i utvecklingen av framtidens Interregprogram.

✓ Vid tillfälle lyfter NSEO fram den unika strategiska samverkan inom NSPA och behoven i EU:s arktiska region, liksom det gränsöverskridande samarbetet som sker inom området. Dessa aspekter framhålls som goda exempel på hur regionalpolitiken kan bidra till hållbar utveckling, och kopplas även till den pågående OECD-studien och till EU:s diskussioner om framtidens regionalpolitik.

- ✓ NSEO följer aktivt CPMR:s arbetsgrupp för sammanhållningspolitik, med syftet att påverka förändringsförslag så att interregionala samarbeten bättre tar hänsyn till norra Sveriges behov och förutsättningar.

  - ➢ *NSEO bevakar att regionens aktörer över gränserna deltar i av EU stödda projekt och plattformar med anpassade verktyg för kapacitetsbyggande, smart specialisering och värdekedjor och motsvarande EU-initiativ i det nordligaste Europa.*

- ✓ North Sweden har fört diskussioner inom NSPA kring mer möjlig samverkan mellan regionerna i NSPA inom ramen för större programgeografi och genom pilotutlysningar för platsbaserad innovation – exempelvis JRC:s ”Preparatory Action: Innovation for Place-Based Transformation”. De av NSEO initierade arbetsgrupperna mellan NSPA-kontoren tittar på sådana samverkansmöjligheter att föreslå, men det är hemmaplan som går in sådana projekt och driver processerna.

Arktis ger en arena att synas i EU och etablera utbyten, såsom ett EU-projekt mellan städer i hela Arktis där norra Sverige är med. Ett årligt event som NSEO medarrangerar är Arctic Futures Symposium (2-3/12).

Jonas Andersson, Region Jämtland Härjedalen och från 2025 ordförande i NSPA, Sabrina Suikki, Handelskammaren Norrbotten, samt Glenn Berggård, Region Norrbotten, var några av talarna. Mikael Janson, NSEO, agerade Master of Ceremony. Det årliga stora arktiska Brysseleventet anordnas av International Polar Foundation och Finland, Norge, Danmark, Island, Grönland, Färöarna, Kanada, Quebec samt NSPA-kontoren.

FORSKNING, INNOVATION & NÄRINGSLIV

<u>Innovativa regioner, smart specialisering och starka kluster</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- NSEO har bistått regionernas ansökan till “Preparatory Action: Innovation for place based transformation” i dialog med EU-kommissionens Joint Research Center (16/12).
- NSEO håller regionens aktörer uppdaterade och väl positionerade inför framtidens smart specialisering, (S3) bland annat genom deltagandet i S3 CoP forum arrangerat av EU (11-12/12).
- NSEO presenterade EU:s utveckling av S3 under uppstarten av S3 Norrbotten Innovation Center (18/12).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Smart Specialisering och stärkt regionalt innovationssystem genom EU**

- ➢ *<u>NSEO påverkar</u> EU:s satsningar för innovation, såsom Industriallianser, Smart specialisering Partnerskap (S3P) och Regional Innovation Valleys (RIV), genom att nyttja*

regionens industrisatsningar för ökade möjligheter till deltagande i EU:s insatser inom relevanta områden som exempelvis vätgas, mineraler och rymd.

- ✓ EU:s fortsätter att experimentera med framtida systemet för S3 genom finansiering till Regional Innovation Valleys (RIV) samtidigt som S3 Community of Practice (S3 CoP) försätter sina aktiviteter i sekretariatet och med årligt forum. Men det är fortfarande oklart vilken roll dessa koncept får i framtiden och vilken roll S3 får i nästa MFF. North Sweden arbetar för att regionerna ska vara uppdaterade och förbereda på de framtida systemen.
- ✓ NSEO fortsätter att lyfta de värden i S3 som är viktiga att bevara oavsett vad nästa koncept kallas med utgångspunkt i EFNS-positionen från 2023 om bland annat behovet av att bygga lokal kapacitet för att kunna arbeta mer gränsöverskridande samverkan inom S3.

  - *<u>NSEO påverkar</u> EU:s ambitioner om fondsynergier mellan Horisont Europa och ERUF/ESF+ för att främja att norra Sverige kan tillgodogöra sig EU:s finansieringsmöjligheter.*

- ✓ Fondsynergier drivs från medlemsstaterna för budgeteffektivitet och regionerna driver det då det är en möjlighet att lyfta ERUF och Regionernas rolls betydelse för EU:s övergripande policys. Men med diskussionerna om MFF 2027–2035 finns det inte samma tryck på fondsynergier då den tilltänkta strukturen med färre fonder skulle minska detta behov.
- ✓ Fondsynergier har också fortsatt lyfts för den innevarande programperioden, bland annat genom deltagandet från NSEO i referensgruppen för HE WIDERA där Sveriges position i förhandlingar om den regionala komponenten av Horisont Europa förbereds.
- ✓ NSEO arbetar för att lyfta regionernas roll för genomförande av EU:s mål för forskning och innovation via flertalet kanaler och argument.

  - *NSEO bevakar EU:s olika rymdinitiativ med betydelse för norra Sveriges potentialer inom rymdområdet.*

- ✓ EU:s rymdstrategi från slutet av 2023 lyfter behovet av rymdteknik och kapacitet för säkerhet och försvar och har tillsammans med läget i omvärlden och beroendet av USA bidragit till att öka behovet av europeisk uppskjutningskapacitet. Genom North Swedens arbete med att få ihop aktörerna i rymdklustret har norra Sveriges rymdaktörer fått utökad synlighet på EU-arenan med sin förmåga för raketuppskjutningar.
- ✓ North Sweden har stöttat regionernas interregionala arbete med S3 Space för dess nya ledarskap i regionen och fortsätter att lyfta norra Sveriges rymdbas som en europeisk resurs. Bland annat har North Sweden initierat en samverkan mellan norra Sveriges rymdindustri och berörd Europaparlamentariker för stärkt europeisk förmåga att överta Ukrainas behov av satellitkommunikation.

  - *NSEO bevakar utvecklingen av Smart Specialisering (S3) genom bland annat Integrerade Innovationsinvesteringar (I3), Partnerskap för Regional Innovation (PRI) och RIV, för möjligheter att anpassa dessa till regionens utmaningar och behov.*

- ✓ Arbetet att förbättra möjligheten till synergier sker främst mot EU-nivå men påverkas till stor del av nationell implementering. North Sweden har fortsatt samverkan med nationella forskningsfinansiärer för ökade möjligheter till synergier mellan EU:s fonder och nationella erbjudanden. Framförallt i ”spaningsgruppen” som kontoret varit med och startat mellan några regionkontor, svenska forskningsföreträdare i Bryssel samt VINNOVA:s och Vetenskapsrådets kontor och forskningsrådet på den svenska representationen till EU.

- ✓ Regionerna har också fått stöd i ansökan till programmet ”Preparatory Action: Innovation for place based transformation” som ska underlätta införandet av det nya konceptet. Norrbotten har ansökt tillsammans med LTU Business medan övriga tre regioner gått in med en gemensam ansökan. Det kan bli viktiga plattformar för att både lära sig nyttja framtida EU-stöd i nya strukturer, som att kunna påvisa vad som fungerar och inte för norra Sveriges förutsättningar i dialogen för att utveckla redskapen i EU.

  - ➢ *NSEO bevakar och stödjer regionens deltagande i EU initiativ för innovation och internationalisering så som kluster, Knowledge and Innovation Communities (KIC), Europeiska Partnerskap, Missions och S3 som bas.*

- ✓ Med den kommande MFF och nya ramprogrammet för forskning med arbetsnamnet FP10 är det troligt att förutsättningarna för regionalt deltagande i EU:s insatser för innovation kommer att förändras. Men det är ännu svårt att förutse innan MFF har presenterats och debatterats.
- ✓ North Sweden har under året lyft regionernas roller i dessa initiativ och har exempelvis lyft ståndpunkterna i positioner från EFNS om FP10 och S3/PRI/RIV i bland annat ”Spaningsgruppen” där kontoret löpande diskuterar synergier mellan EU:s initiativ med de nationella myndigheterna Tillväxtverket och Vinnova. Insatser görs även i nätverk så som SMC och CPMR för att sprida norra Sveriges syn på utvecklingen.

För kommunernas förutsättningar är nätverket Small and Medium Sized Cities (SMC), som NSEO varit med om att etablera med andra regionkontor från olika länder, en bra kanal, med en årlig konferens i Bryssel (22-23/5).

Konferensen lyfter små kommuners potential att delta i konkurrensutsatta utlysningar gentemot EU:s ansvariga. För året deltog från norra Sverige i bild; Härnösand, Krokom, Kommunförbundet Jämtland Härjedalen, Skellefteå och Region Västerbotten. Under dagarna presenterade kommunerna sina största utmaningar och styrkor för att hitta projektpartners och få hjälp att utveckla idéer till gemensamma EU-projekt.

Konkurrenskraftig forskning, innovation och digitalisering i norra Sverige

NYCKELAKTIVITETER:

- Deltagande i regeringens hearing för inspel till svensk position om FP10 (25/4).
- Arrangerade event om arktisk forskning i ett säkerhetsperspektiv tillsammans med universiteten i Arctic Five (13/5).
- Arrangerade konferensen för Small and Medium Sized Cities med deltagande från norra Sveriges kommuner (22-23/5).
- Anordna event med forskningsnätverket Unilion och EU-kommissionen om FP10 (22/10).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ Konkurrenskraftig forskning och innovation inom EU:s olika plattformar

- *<u>NSEO bevakar</u> EU:s strategier och policys som styr utlysningar så att prioriteringarna för norra Sveriges forskningsaktörer och FoI-intensiva företag ska vara synliga i till exempel den gröna given, digitaliseringsstrategin, cirkulär ekonomi och industristrategi.*

- ✓ Under 2024 startade positioneringen inför förhandlingarna om nästa ramprogram för forskning och innovation – FP10 där EU-kommissionen signalerar stora förändringar i finansieringslandskapet med en stor Konkurrenskraftsfond som kan förändra det system som forskare och andra aktörer vant sig vid.
- ✓ North Sweden har lett arbetet att ta fram en position om FP10 i EFNS i dialog med universitetens ledning och med en workshop under ENFS Forum och som lyfts i dialog med Regeringskansliet under EFNS utökat rapportörsmöte (6/11).
- ✓ Med utgångspunkt i norra Sveriges styrkeområden inom FoI bevakar NSEO inriktningen på de utlysningarna och verkar för att de ligger i linje med norra Sveriges intressen. Kontoret gör löpande inspel genom olika kanaler på de områden EU riskerar att ta en annan riktning.
- ✓ North Sweden arrangerade inom det brysselbaserade forskningsnätverket Unilion ett event (22/10) om framtidens forskningspolitik (FP10) tillsammans med LTU och bland annat. Joachim Wiemann, Dep Head of Unit, EU-kommissionen, DG RTD som talare.
- ✓ North Sweden deltog som enda inbjudna regional representant på en high level Hearing (VD och Generaldirektörsnivå) på Utbildningsdepartementet för inspel på utformandet av den svenska positionen om FP10 (25/4).

- *<u>NSEO påverkar</u> EU:s forsknings- och innovationsinsatser för att de ska vara attraktiva för regionernas aktörer genom att ta hänsyn till regionens struktur med små- och mikroföretag samt att också mindre samhällen ges möjlighet att delta i EU:s insatser för Smarta Städer och innovativa företag.*

- ✓ Norra Sveriges prioriteringar finns idag i stor utsträckning med i de konkreta arbetsprogrammen i Horisont Europa, som North Sweden kunnat medverka till.
- ✓ North Sweden arrangerade konferensen SMC (22-23/5) med partners i Bryssel som lyfter små kommuners potential att delta i konkurrensutsatta utlysningar för EU:s beslutsfattare och ökar kapaciteten i kommunerna. I år deltog från norra Sverige Härnösand kommun, Krokom kommun, Kommunförbundet Jämtland Härjedalen, Skellefteå kommun och Region Västerbotten.
- ✓ Ett område där EU:s stöd fortfarande är begränsat utgörs av spelutveckling. NSEO har över tid lyft detta som en industri, bland annat i samband med Skellefteå Science Citys besök med möten med Europeiska Spelbranschens EU-kontor och EU-kommissionens ansvariga.
- ✓ Även Vintertestverksamheten saknas i EU:s FoI-prioriteringar. Den 6/5 arrangerade North Sweden ett möte mellan regionens branschföreträdare och Europas bilindustri.

- *<u>NSEO påverkar</u> så att prioriterade FoI-områden vid regionens universitet, forskningsinstitut, företag och offentliga aktörer på EU-arenan ska vara synliga i EU:s konkurrensutsatta utlysningar inom forskning, innovation, högre utbildning och kompetensförsörjning med sikte på kommande EU forskningsprogram FP10.*

- ✓ Regionens FoI-aktörer har potential att delta i EU:s forsknings- och innovationsprogram för finansieringsmöjligheter och bidrar till utvecklingen av EU:s framtida policys.

Ramprogrammets utformning i nästa programperiod är fortfarande oklar så det arbetet följs noggrant i samverkan med regionens aktörer och nätverk i Bryssel.

- ✓ North Sweden har på efterfrågan från kommuner informerat och diskuterat EU:s konkurrensutsatta finansieringsmöjligheter för att öka tillgodogörandet av dessa medel. Bland annat med Umeå Kommun 14/3, Luleå kommun 17/12, Piteå Kommun 2/5 Jämtland Härjedalens kommuner och näringsliv 24/1.
- ✓ North Sweden har på inbjudan från regionens lärosäten gett råd och vägledning inför deras strategiska arbete för ökad EU-finansiering. Kontoret har bland annat;
  - Stöttat LTU vid etableringen av en dedikerad resurs i Bryssel.
  - Stöttat universiteten i planeringen av ett gemensamt event i Bryssel och deltagit i möten med universitetens ledning.
  - Underlättar för universiteten att hitta projektpartners och delta i projekt genom att marknadsföra, söka och vidarebefordra partnersök från Brysselarenan.

North Sweden visar återkommande sin relevans och något av en särställning i att återkommande bli inbjudet som enda EU-regionkontor till olika EU-möten, nationellt och i EU. Ett exempel är Utbildningsministerns högnivåmöte om kommande EU forskningsprogram FP10 i Stockholm (25/4).

NSEO var genom Niklas Johansson enda regionkontor bland myndighetschefer, rektorer och vd:ar för att lyfta regionernas betydelse för forskningen och innovation i EU. NSEO var även med vid EU-kommissionens hearing om framtidens FoI inom gruva och mineral. Exemplen kan göras fler på fler områden.

❖ Digitalisering i europeisk framkant

- ➢ *NSEO påverkar EU:s insatser för digitalisering för anpassning till norra Sveriges behov och att EU tillvaratar regionens ledande expertis vid lärosäten, offentliga aktörer och företag.*

- ✓ EU har under 2024 antagit flera lagstiftningspaket som ska leda till ökad digitalisering, vilket skapar både möjligheter och krav på efterlevnad från svenska aktörer. Det gäller akter så som AI-förordningen, Datalagen och Cybersäkerhetsförordnigen. Svenska myndigheter och aktörer har i allmänhet varit tidiga med att tillämpa digitala lösningar och kan drabbas om nya standarder inte är kompatibla lösningar.
- ✓ NSEO bevakar dessa initiativ och stöttar regionens aktörer att vara förberedda på kommande förändringar och att påverka inriktningen i samverkan med bland annat SKR.

- ➢ *NSEO bevakar att regionens aktörer har goda förutsättningar att delta i EU:s digitaliseringsagenda med satsningar på forskning och utveckling av IKT, 5G/6G, AI och e-lösningar/distansöverbryggande teknologi.*

- ✓ Europeiska digitala innovationshubbar (EDIH) utgör en viktig komponent i EU:s insatser för digitalisering som både ska utgöra spjutspetsar och en resurs för regionerna. NSEO

arrangerade under året ett event för de svenska EDIH-hubbarna med diskussioner om hubbarnas roll i EU-systemet och fortlevnad 25/11.

- *NSEO påverkar EU:s policys inom digitalisering för att gynna även norra Sveriges särskilda geografiska och strukturella förutsättningar.*

✓ North Sweden har under året fortsatt med månadsvisa avstämningar med regionernas digitaliseringskoordinatorer som bygger kunskap i regionerna och ökad kapacitet att delta på EU-arenan för regionernas IT-aktörer. Denna plattform används också för analys av hur EU:s policys inom digitalisering kan påverka norra Sverige.

En ambition med kontoret i Bryssel är att göra det till en mötesplats för hemmaplan i EU. Bland annat höll Mittuniversitetet ett slutseminarium på NSEO om sitt projekt BRIDGE om att genom digitalisering involvera studenter i innovation (25/10).

Med fanns bland annat Utbildningsrådet vid den svenska representationen till EU, Anders Lindholm, och övriga medverkande universitet och regioner. Särskilt universiteten har anammat möjligheten att anordna projektmöten och seminarier hos NSEO. Också Arctic 5-samverkan anordnade ett seminarium om arktisk forskning och LTU hyr även in sig på NSEO med en medarbetare.

<u>Ett starkt näringsliv med industri och småföretag i den gröna omvandlingen</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- NSEO informerade om EU:s kommande näringslivspolitik på och förde dialog med industrins aktörer vid möte med Agon; Accelererad Grön Omställning i Norrbottens län (7/1).
- NSEO höll en presentation om EU:s finansieringsmöjligheter för myndigheter och näringslivsaktörer under Jämtland Beyond Tomorrow (24/1).
- NSEO anordnade ett webbinarium om Net Zero Industry Act utifrån praktikantrapport som tagits fram för NSEO (8/2).
- NSEO anordnade tillsammans med NSPA ett event om arktiska värdekedjor för Batterier (13/6).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Konkurrenskraftig klimatsmart industriomställning**

- *<u>NSEO påverkar</u> EU:s industripolitik beträffande goda förutsättningar för norra Sveriges företag att bidra till den gröna och digitala omställningen med hjälp av EU:s stödåtgärder.*

✓ Under 2024 har EU tagit stora steg för en förnyad näringslivspolitik med insatser för ökad konkurrenskraft genom bland annat olika rapporter som tagits fram, framförallt Draghi- och

Letta-rapporterna som mot slutet av året lett till konkreta lagförslag. De innehåller många ambitionshöjande åtgärder som markant kan förändra förutsättningarna för industriinvesteringar i norra Sverige. Samtidigt har konkursen av Northvolt påverkat debatten om samhällets roll i industriutställningen nationellt och i Bryssel.

- ✓ North Sweden har startat upp arbetet inom Europaforum för att ta politisk ställning till den riktning som EU vill gå och som under 2025 kommer att leda fram till en position.
- ✓ NSEO har deltagit i flera events och aktiviteter med för att presentera EU:s konkurrenskraftspolitik på efterfrågan från regionens aktörer som även bidrar till samla ihop inspel till norra Sveriges ståndpunkter. Bland annat för myndigheter och industriföreträdare under ett AGON-möte sammankallat av Landshövdingen Norrbotten (12/11) och under konferensen Jämtland Beyond Tomorrow (24/1).
- ✓ North Sweden samverkar med Norra Sveriges industriaktier i Bryssel och på hemmaplan för informationsdelning och spridning av norra Sveriges budskap
- ✓ 13/6 arrangerade North Sweden genom NSPA ett event om regionernas europeiska och dess betydelse för Europeiska batterivärdekedjor.
- ✓ 9/10 arrangerade North Sweden med kort framförhållning möten mellan Rickard Carstedt och dels EU-kommissionens ansvariga industrienhet inom batterivärdekedjan, dels ansvarig medarbetare i kabinettet hos EU-kommissionären Šefčovič med ansvar för EU:s batteriallians för ett utbyte om Northvolt-konkursens påverkan på Västerbotten och Europas strategiska autonomi.

  - ➢ *NSEO påverkar EU:s industripolitik för att lyfta vikten av att attraktiva samhällen, hållbar regional utveckling, smart specialisering, lokala värdekedjor inom SME och en diversifierad stark ekonomi i hela norra Sverige, lyfts fram i EU för att den industriella omställningen i regionen ska lyckas.*

- ✓ Den 20/3 stod North Sweden värd för ett event arrangerat av AER om förutsättningarna för den gröna omställningen, den ökade efterfrågan på kritiska råvaror och behovet av att kunna anpassa lösningar efter dom lokala förutsättningarna som råder på orterna där förändringar sker på grund av omställningen. Från Norrbotten deltog Johannes Sundelin, Ordförande regionala utvecklingsnämnden.
- ✓ NSEO arbetat aktivt för att lyfta Lokalsamhället och regioner roll för lyckade industriomställning men än så länge får det ett begränsat utrymme i EU:s förnyade industripolitik som till stor del riktar insatserna mot industriföretagen.
- ✓ Under SMC-konferensen (22-23/6) användes Skellefteå som ett exempel på hur lokalsamhället och regionen mobiliserar för att möjliggöra storskalig industriutställning
- ✓ NSEO lyfter Norra Sverige behöver vara synligt i frågorna i EU för att påverka utfallet och där bidrar också EU:s arktiska policy som NSEO bidragit till som tar fasta på att värna och tillvarata de stora förutsättningarna som finns för hållbar utvinning och förädling samt återvinning.
- ✓ Det kan konstateras att EU-kommissionen och andra i Bryssel fortfarande refererar till projekt och satsningar samt aktiviteter där norra Sverige är drivande inom råvaruområde.

  - ➢ *NSEO bevakar EU:s aviserade försvarsindustristrategi utifrån relevans för norra Sveriges näringar och aktörer på området.*

- ✓ I samband med att EU tar ett starkare tag för industripolitik och det oroliga läget i omvärlden och Sveriges medlemskap i NATO skapas nya förutsättningar att lyfta norra Sveriges förmågor för försvarsindustri och roll i europeiska värdekedjor för strategisk autonomi.

- ✓ NSEO har under året arbetat för att lyfta upp norra Sveriges industrier och förmågor som vitala för EU:s självständighet och strategiska autonomi, bland annat inom Gruva och Mineral, bioekonomi och Rymdinfrastruktur.
- ✓ NSEO har under besök från Luleå Kommunstyrelse (19-21/2) och Östersunds kommun (8/5) arrangerat möten med NATO där regionens industri har diskuterats utifrån försvarsperspektivet.

    - ➢ *NSEO bevakar och stödjer regionens aktörer att påverka och delta i EU:s insatser för konkurrenskraftig industri och grön och digital omställning baserat på regionernas unika tillgångar och specifika förutsättningar.*

- ✓ Norra Sveriges deltagande i EU Hydrogen Week utformas till stor del för att marknadsföra regionens förmågor att bidra till EU:s industriambitioner och att ge regionens aktörer en särskild kanal till EU:s beslutsfattare som förfogar över finansiering som ska ge möjlighet får påverkan och information.
- ✓ Under året har kontoret stöttat en svensk Europaparlamentariker att utforma politik för industrisamhällen med syftet att ge utökat utrymme för regioner och kommuner i industripolitiken

    - ➢ *NSEO bevakar arbetet med en vätgasbank i EU och informerar regionens aktörer med syfte att den utformas på ett gynnsamt sätt för aktörer i norra Sverige.*

- ✓ NSEO arbetar för att upprätthålla höga EU-ambitioner för ren vätgas och regleringar som skapar en efterfrågan på norra Sveriges förmågor i den globala konkurrensen och behovet av fortsatt stöd till vätgasprojekt. Det är ett tema som bland annat lyfts under EU Hydrogen Week.

Rickard Carstedt och Ramona Dolan, Region Västerbotten och Skellefteå, med NSEO vid EU-kommissionens högsäte för möte med ansvarig för EU:s batteriallians hos EU-kommissionären Šefčovič (9/10).

För NSEO gäller det att vara strategisk, men också snabbfotad. Världen förändras fort, även om behoven i mångt och mycket är desamma. Northvolts problem är ett exempel och att då snabbt ordna ett möte med ansvarig hos berörd EU-kommissionär plus ett möte på EU:s industrienhet DG Grow är ingen quick-fix, men ger möjlighet att berätta om utmaningarna för ansvariga i EU och få deras perspektiv med sig i arbetet hemåt.

❖ Småföretagandetillväxt och fungerande inre marknad över gränserna i EU

- ➢ *NSEO påverkar för att även de små företagen i regionen i högre grad ska kunna ta del av EU:s instrument för att växa och komma ut på internationella marknader.*

- ✓ Rapporterna från Draghi och Letta lyfter upp värdet av SME för europeisk konkurrenskraft och att de mindre företagen får ett särskilt fokus i EU:s konkurrenskraftskompass. Trots det

finns det en risk att EU:s insatser för konkurrenskraft riktar sig till de större företagen och att krav på storskalighet leder till att regionens mycket små företag utesluts eller saknar administrativ kapacitet att konkurrera.

- ✓ North Sweden har under året i flertalet forum och sammanhang lyft ståndpunkterna i EFNS S3/PRI/RIV samt FP10 position som båda lyfter de små företagens förutsättningar att bidra till EU:s konkurrenskraft och de utmaningar det innebär om EU:s stödformer är för komplicerade.
- ✓ Ett ökat engagemang på EU-arenan från regionens aktörer ökar synligheten för norra Sveriges frågor. NSEO har under året verkat för att underlätta företagens närvaro och insatser i Bryssel med utgångspunkt i intresset för norra Sveriges gröna klimatomställning.
- ✓ Därtill har NSEO träffat näringslivsföreträdare från regionen på besök i Bryssel och i samband med besök på hemmaplan och att näringslivets organisationer bjudits in vid EFNS forum och andra sammanhang med EU-företrädare.
- ✓ NSEO har deltagit i flera forum där näringslivets aktörer samlas för att informera om EU:s insatser för konkurrenskraft och för att mobilisera regionens aktörer och samla inspel för påverkansarbetet. Bland annat mötet ”Näringslivets aktörer” i Norrbotten (18/12).

    - ➢ *NSEO bevakar att EU:s statsstödsregler tillvaratar norra Sveriges intressen för näringslivsutveckling med givna undantag för att kompensera för regionens specifika konkurrensnackdelar.*

- ✓ När EU alltmer använder lättnader i statsstödsregler och andra regelverk för att gynna Europeisk industri har NSEO arbetat under året för konkurrensneutrala förutsättningar i EU:s regelverk. Bland annat genom den tidigare EFNS-positionen om NZIA som lyfter problemen med snabbspår för ett fåtal utpekade industrier i det ursprungliga förslaget och som i den antagna versionen blev mer gynnsam genom att alla värdekedjor inkluderas som kritiska.
- ✓ Från NSEO lyfts vikten av att via ERUF kunna etablera plattformar som också små aktörer enkelt kan ta del av utan att själva driva projekten där den svenska tolkningen av EU:s regleringar försvårar idag.
- ✓ NSEO har samverkat med klusterledare, inkubatorer och andra intermediärer för att nå fram med anpassad information om EU:s konkurrensutsatta finansieringserbjudanden till regionernas SME och mikroföretag.

    - ➢ *NSEO bevakar att regionens aktörer ska ha konkurrensneutrala förutsättningar mot övriga EU och kunna dra nytta av EU:s upphandlingsregler och de regelförenklingar med en särskild ny funktion för det som aviserats*

- ✓ NSEO lyfter i möten med TVV, med utgångspunkt i EFNS position som NSEO medverkat till från 2022, utmaningarna med Tillväxtverkets tolkning av EU:s statsstödsregler för innovationskluster (GBER Artikel 27) som försvårar offentligt stöd via EU-fonder.

    - ➢ *NSEO bevakar att regionens företag ska kunna arbeta gränsöverskridande för fler affärer och med tillgång till EU:s möjliga investeringskapital.*

- ✓ EU:s akt för netto-nollindustrin tar ett helhetsgrepp om den rena industrin och har gett en möjlighet att tala om behoven av investeringskapital i norr. North Sweden har under året bland annat arrangerat en workshop (8/2) om akten för att förbereda regionens aktörer och att mobilisera dem att delta i påverkansarbetet.

Hållbara gruvor, mineraler, metaller och kopplad industri till gagn för Europa

NYCKELAKTIVITETER:

- NSEO anordnade ett nätverksevent och rundabordssamtal för med EU:s beslutsfattare inom industripolitiken under EU:s vätgasvecka med medverkan från samtliga NSEO-regioner (19-21/12).
- NSEO höll i ett webbinarium om EU:s akt för netto-nollindustrin om EU:s i samband med att den antogs (8/2).
- NSEO deltog som enda regional representant i en EU-workshop i regi av Generaldirektoraten DG Grow samt DG RTD som utformar framtida FoI-prioriteringar inom Gruva och Mineraler (9/12).

En aktivitet var att delta i det årliga EU Hydrogen Week som blivit ett av de stora eventen i Bryssel. North Sweden stod värd för en mottagning med korta presentationer av företrädare från norra Sverige för över 100 intresserade besökare (22/11).

NSEO anordnade också möten för regionens deltagare med olika företrädare från Brysselarenan. För första gången deltog samtliga av norra Sveriges regioner. För deltagande kommuner, regioner, företag och akademi gavs genom mötena möjlighet att gentemot beslutsfattare i EU göra påverkansinsatser inom vätgaspolitiken men också industripolitiken i stort.

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Mineraltillgångar bidrar till regional utveckling med ökat engagemang från EU**

➢ *NSEO påverkar att EU:s mineral- och råvarupolitik är gynnsam för norra Sveriges intressen, särskilt initiativ som följer av EU:s rättsakt om kritiska råvaror och Net-Zero Industry Act.*

✓ Akten för Netto-noll industrin (NZIA) och Akten för kritiska råvaror (CRMA) som antogs under 2024 utgör EU:s mest konkreta och skarpa insatser för industriell uppbyggnad och autonomi. De ställer höga förväntningar på gruv och regioner med grön energi och norra Sverige har arbetat för att de inte ska inkludera några negativa konsekvenser för norra Sveriges kommuner och regioner. De slutliga förordningarna ser bra ut ur den aspekten men de är nu föremål för nationell implementering.

✓ North Sweden har arbetat för att öka kunskaperna kring NZIA och CRMA hos hemmaaktörernas för ökade förutsättningar att påverka den nationella implementeringen.

✓ 18-22 november arrangerade North Sweden ett program för norra Sveriges delegation under EU hydrogen week. 55 deltagare från norra Sveriges företag, kommuner, regioner och myndigheter deltog i de mingel och möten med EU:s beslutsfattare som North Sweden arrangerade under veckan.

- *<u>NSEO påverkar</u> så att EU:s industri- och råvarupolitik inbegriper satsningar för hållbar lokal och regional utveckling för miljömässigt och samhälleligt hållbar utveckling inom EU:s nordliga områden.*

✓ EU:s förnyade intresse för industripolitik har skapat möjligheter att föra fram norra Sveriges särskilda utmaningar på EU-arenan och under året har NSEO tagit emot besök från ett antal av regionens industriaktörer för att utbyta kunskap om vad som sker samt erbjuda möjligheter att medverka i arrangemang som NSEO medverkar till i EU.

✓ Sedan den Europeiska Råvarualliansen lanserade har regionens har North Sweden genom löpande möten med regionerna, näringslivets organisationer med flera agerat för att säkerställa inflytande i utformningen av EU:s arbete med klimatneutrala värdekedjor för råvaror, gruv- och mineral.

- *NSEO bevakar EU:s arbete för en hållbar gruvnäring och synliggör norra Sveriges roll, för att skapa intresse för ett från EU ökat utbyte och stöd gentemot norra Sveriges aktörer avseende hållbar råvaruproduktion och förädling.*

✓ NSEO har arrangerat gemensamma möten med industrin och regionens företrädare med EU-kommissionens industriansvariga för att lyfta insatserna på lokal och regional nivå som möjliggör den gröna industriella omställningen.

- *NSEO bevakar EU:s stöd, finansiering och påverkansplattformar inom gruva och mineral och bistår regionens aktörer för ökat deltagande.*

✓ NSEO deltog på en sluten workshop med nationella forskningsfinansiärer under EU Raw Materials Week 9/12 med syfte att utforma EU:s framtida FoI-utlysningar inom gruva och mineral. North Sweden deltog som regional representant och gjorde inspel om regionernas roll och behovet av särskilda utlysningar för gruvregioner.

✓ NSEO arbetar för att stärka upp norra Sveriges inflytande i den interregionala plattformen S3P Mining för att komplettera inflytandet för att bidra till den regionala länken som i EU efterfrågas för att förankra forskningens resultat i lokal och regional samhällsnytta. Bland annat under ett uppstartsmöte för Norrbottens S3 Innovation Center där plattformen ingår.

Tillsammans med NSPA-kontoren arrangerades ett event med fokus på batterier och hållbara energikällor för framtiden hos NSEO (13/6).

Eventet bestod av paneler och diskussioner mellan ledare från den politiska, offentliga och privata sektorn som representerar lokala, regionala och nationella intressen. Från norra Sverige deltog David Lidström, Skellefteå, Tobias Vahlne, Arctic Center of Energy (ACE), LTU, och Emma Själin, Talga Resources. Från EU-kommissionen deltog Daniel Cios, Policy Officer på EU-kommissionens Generaldirektorat för inre marknaden, industri, entreprenörskap och små och medelstora företag (DG Grow).

TRANSPORT, INFRASTRUKTUR & BESÖKSNÄRING

Transport och infrastruktur för ett regionalt sammanlänkat Europa

NYCKELAKTIVITETER:

- Järnvägsforum Norr med infrastrukturministern i Sundsvall (18-19/4).
- Seminarium med infrastrukturministern i Almedalen (26/6).
- Rundabordssamtal i Bryssel med samordnaren för ScanMed Pat Cox med flera om finansiering av transportinfrastruktur (22/11).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Botniska korridoren som prioriterat stomnät i EU:s TEN-T**

➢ *NSEO påverkar för att Botniska korridoren (BK) med ingående delar i norra Sverige; Nya Ostkustbanan, Botniabanan, Norrbotniabanan, Malmbanan samt Haparandabanan och Luleå hamn, prioriteras och finansieras med stöd av EU med mål att färdigställas till 2030.*

✓ Den 13 juni antogs den reviderade TEN-T-förordningen som förhandlats klart under året. Därmed fastslogs även justeringarna av TEN-T-kartorna, där norra Sverige nu inkluderas än tydligare, samtidigt som de redan tidigare prioriterade stomnätskorridorerna synkroniseras med de europeiska godskorridorerna för att skapa så kallade europeiska transportkorridorer (ETC), vilket NSEO arbetat för en längre tid. Justeringarna sätter norra Sverige i ett nytt fokus och gynnar även de anslutande stråken i det övergripande nätet såsom E12, E14, E45 och Mittbanan som även de får ökad prioritet. Detta får ses som ännu en stor framgång för NSEO:s arbete inom EU:s transportpolitik.

✓ NSEO har under revideringen av TEN-T även drivit en starkare koppling mellan TEN-T och nationell planering, då EU:s transportplan genomförs genom de nationella transportplanerna. I nya TEN-T stärks nu styrningen av genomförandet genom att EU-kommissionen får yttra sig om utkast för de nationella transportplanerna och även får möjlighet att anta genomförandeakter för att säkerställa att tidplanen för prioriterade projekt följs.

✓ Parallellt har NSEO intensivt påtalat vikten av ett EU-perspektiv i den nationella planeringen, vilket vunnit gehör då regeringen nu för första gången tydligt refererar till TEN-T och CEF i sina direktiv till Trafikverket. Ett EU-perspektiv i den slutliga nationella transportplanen ökar möjligheterna till medfinansiering från EU för transportinfrastrukturprojekt.

➢ *NSEO bevakar att Norra Sveriges intressen säkerställs inom stomnätet för TEN-T med tillgång till investeringsstöd från EU såsom Connecting Europe Facility (CEF)*

✓ NSEO har fortsatt drivit en mer ambitiös svensk linje kopplat till CEF, med fler ansökningar från Sverige inom ramen för CEF men även med högre kvalité på ansökningarna för att öka möjligheterna att beviljas medel, till exempel genom ansökningar för längre stråk i stället för små snuttar för att visa på ett tydligare EU-mervärde.

✓ I de senaste direktiven från regeringen till Trafikverket kring nästa nationella transportplan efterfrågar regeringen ett mer strategiskt arbete kopplat till CEF, vilket ligger helt i linje med norra Sveriges position så även där har regionen fått gehör.

- ✓ NSEO har under året även arbetat för en öppning när det gäller alternativ finansiering och alternativt genomförande för att snabba på utbyggnaden av viktiga infrastrukturprojekt.
- ✓ Tankarna kring alternativ finansiering och alternativt genomförande har lyfts vid flera event under året, däribland vid seminariet i Almedalen med infrastrukturministern med titeln ”Kan nordisk samverkan och nya finansieringslösningar påskynda utbyggnaden av stomnätskorridoren?”. Där överlämnades även den så kallade Almedalsdeklarationen om ökad samverkan mellan Sverige, Finland och Norge med alternativa finansieringslösningar för att uppfylla EU:s TEN-T som NSEO tagit fram inom ramen för Botniska korridoren.
- ✓ I direktiven från regeringen till Trafikverket kring nästa nationella transportplan ger nu regeringen Trafikverket i uppdrag att arbeta vidare med alternativa finansieringslösningar, vilket tyder på att NSEO:s tankar har fått gehör.

North Sweden håller i de regionala dialogerna kring utveckling av transportinfrastrukturen och att på scenen i Almedalen samla ansvarig minister och generaldirektör med flera tungviktare visar relevansen och att norra Sverige mobiliserar (26/6).

Vid Järnvägsforum Norr i Sundsvall (18-19/4) medverkade också ministern och generaldirektören med företrädare från EU-kommissionen med flera för diskussioner om att stärka kopplingen mellan EU:s TEN-T och nationell transportplan. I Almedalen var fokus alternativa finansieringslösningar för att komma i gång och börja bygga. Båda modererade av Lotta Rönström, NSEO.

❖ Regionens stråk och noder i EU:s övriga TEN-T-infrastrukturnät

- ➢ *<u>NSEO påverkar</u> för att öst-västliga stråk och andra regionalt utpekade objekt prioriteras inom ramen för det övergripande nätet för att kunna dra nytta av EU:s infrastrukturfinansiering, inklusive CEF-anslagen för militär mobilitet, för att knyta ihop regionen och skapa redundans i transportsystemet.*

- ✓ De öst-västliga stråken har kommit i ny dager i det utmanande geopolitiska läget. NSEO har länge lyft behovet om ökad samverkan över gränserna mot Norge och Finland för bättre samplanering, vilket har resulterat i etableringen av en Plattform Norr som samlar transportmyndigheter och regionala aktörer i Sverige, Norge och Finland kring gemensamma utmaningar. NSEO har under året spelat en huvudroll som samordnare för en arbetsgrupp kring finansiering, där bland annat tankarna med alternativ finansiering lyfts.
- ✓ NSEO har även arbetat för ett starkt finansieringsverktyg inom ramen för nästa långtidsbudget (MFF), med fortsatt tydlig koppling till TEN-T. Detta skulle gynna norra Sverige som nu finns tydligare med på TEN-T-kartorna, vilket öppnar upp för medfinansiering från EU för utveckling av transportinfrastruktur.
- ✓ Det finns en särskild pott kopplad till militär mobilitet inom ramen för CEF, vilket NSEO informerat om vid flera tillfällen, till exempel vid de Nordnorska Europadagarna i Narvik (23-24/10). Potten gynnar framför allt de öst-västliga stråken i det övergripande nätet som säkerställer tillgång till de norska Atlanthamnarna, då dessa medel inte styrs av en prioriteringsordning mellan stomnät och övergripande nät.

- *<u>NSEO påverkar</u> för att viktiga noder (urbana noder, hamnar, terminaler) i norra Sverige kvalar in i TEN-T-nätet med stöd från EU i satsningar på multimodala transportlösningar.*

✓ I den reviderade TEN-T-förordningen som antogs 13 juni lyfts Umeå och Sundsvall in som nya urbana noder och terminalerna i Luleå, Umeå och Sundsvall samt Piteå hamn TEN-T-klassificeras, vilket NSEO drivit en längre tid i dialoger med såväl nationella aktörer för förhandlingarna i EU som gentemot EU-kommissionen för sina förslag och Europaparlamentets förhandlare för den reviderade förordningen. Detta öppnar för möjligheter till medfinansiering för infrastrukturprojekt för dessa olika noder.

✓ NSEO har även fortsatt dialogen kring att inkludera ytterligare noder, såsom Luleå och Östersund som urbana nod och även Skellefteå hamn.

- *NSEO bevakar och informerar om finansieringsmöjligheter från EU för utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och grönare godstransporter i norra Sverige.*

✓ North Sweden informerar om de utlysningar som görs inom CEF på hemsida och nyhetsbrev och följt den finansiering som aktörer som Luleå Hamn med flera fått från EU-stöd.

North Sweden arrangerade för samverkan Botniska Korridoren (BK) ett rundabordssamtal med Pat Cox, samordnaren för TEN-T-korridoren Skandinavien-Medelhavet (22/11).

Jonny Lundin, Region Västernorrland och ordförande BK, och Åsa Ågren Wikström, Region Västerbotten, var några regionala företrädare. Med fanns även Landsbygds- och infrastrukturdepartementet samt ordföranden för ScanMed. Fokus låg på alternativa finansieringslösningar. NSEO har under året agerat för en Plattform Norr där trafikmyndigheterna i Sverige, Finland och Norge nu samplanerar över gränserna i norr, där NSEO håller i en arbetsgrupp om finansieringslösningar.

❖ Hållbar och konkurrenskraftig sjöfart i norra Östersjön

- *<u>NSEO påverkar</u> en utveckling av TEN-T:s stomnät i norra Östersjön med fortsatt stöd från EU till Luleå hamn samt Piteå, Umeå och Sundsvall i det övergripande nätet.*

✓ Förlängningen av stomnätskorridorerna, som nu följs av en synkronisering av stomnätskorridorerna och godskorridorerna som NSEO arbetat för en långra tid, ger en högre prioritering för stomnätet i alla transportslag. På NSEO:s initiativ fick Daniel Smirat, ordförande för Luleå hamn, möjlighet att medverka vid korridorsforumen för såväl Skandinavien-Medelhavet som Nordsjön-Östersjön (21-22/11) med en presentation om om de stora investeringar som sker i hamnen för muddring och för att bygga ut kajerna – allt för att möta behoven från de nya gröna industrierna som etableras i norr.

- *NSEO påverkar för bättre förutsättningar för regionens övriga hamnar att ta del av EU:s stöd genom att fler hamnar kvalar in till det övergripande TEN-T.*

- ✓ I den nya TEN-T-förordningen finns nu även terminalerna i Luleå, Umeå och Sundsvall med på TEN-T-kartorna, vilket NSEO drivit. Detta ger hamnarna en starkare roll som en bredare transportnod, vilket öppnar upp för större möjligheter till medfinansiering i framtida utlysningar. Efter NSEO:s påverkansarbete är nu även Piteå hamn TEN-T-klassificerad.

  - ➢ *NSEO bevakar att en stärkt öst-västlig länk över Kvarken prioriteras för tillväxt i Östersjöregionen.*

- ✓ NSEO har vid flera tillfällen under året bistått till att lyfta Kvarkenrådets arbete med den viktiga kopplingen mellan Umeå och Vasa, både när det gäller färjan och tankarna om en fast förbindelse. Vid det årliga forumet för EU:s Östersjöstrategi (29-31/10) som 2024 arrangerades i Visby, modererade NSEO en plenarsession om hållbara och resilienta transporter där Kvarkenrådet medverkade. NSEO har även sett till så att Kvarkenrådet tydligt inkluderats i arbetet med Plattform Norr.

  - ➢ *NSEO bevakar att sjöfarten i norra Östersjön utvecklas genom det europeiska sjöfartsområdet inom TEN-T.*

- ✓ NSEO har under året varit behjälplig med att hitta talare kopplade till ett EU-perspektiv för sjöfart som till exempel för konferensen Framtidens sjöfart (24/4).

I samband med det stora årliga forumet för EU:s Östersjöstrategi (EUSBRS) som hölls i Visby, höll North Sweden i en plenardiskussion om infrastruktur (29-30/10).

Lotta Rönström, NSEO, höll i ett samtal med Sjöfartsverkets Generaldirektör, Erik Eklund, Sari Nurro, Uleåborg, Stefan Breitenbach, Hamburgs hamn, och Mattias Lindström, Kvarkenrådet, som diskuterade robusta transporter på och runt Östersjön i ett förändrat säkerhetspolitiskt läge i arktiska förhållanden. Det är ett exempel på att NSEO genom kompetenta medarbetare får roller där norra Sveriges perspektiv kan vävas in i diskussionen.

❖ Regional tillgänglighet och minskade avstånd med hållbar luftfart

- ➢ *NSEO påverkar och lyfter fram utvecklingen av koldioxidneutral industri genom biobaserade bränslen parallellt med ett utvecklat elflyg att kunna få stöd från EU.*

- ✓ Under året har fokus inom biobränslen legat i att agera inom den bredare skogspolitiken till förmån för att i EU betrakta produkter från skogen som hållbara.

  - ➢ *NSEO bevakar möjligheter till ökade finansieringsmöjligheter för bioraffinaderier/produktion av biojetbränsle.*

- ✓ Under året har inga specifika utlysningar gjorts, men North Sweden för dialog med aktörer på hemmaplan som arbetar med alternativa flygbränslen såsom Biofuel Region med flera.

- *NSEO bevakar kommande översyner för statsstöd till flygplatser att bibehålla befintliga undantag för stöd till norra Sveriges flygplatser.*

✓ NSEO har, framför allt genom arbete inom ramen för CPMR, bevakat den pågående översynen av riktlinjerna för statsstöd kopplade till luftfart och informerat hemåt.

<u>Utbyggt bredband och energinät för att stärka regionens utvecklingskraft</u>

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **Bredbandsinfrastruktur för digitala tjänster och nya affärsmöjligheter**

- *NSEO bevakar möjligheter att få stöd från EU för bredbandssatsningar inklusive höghastighetsmobilnät och IT inom CEF och andra verktyg i norra Sverige.*

✓ NSEO har informerat om utlysningar kopplat till CEF Digital och även deltagit i de informationsmöten som Post- och Telestyrelsen (PTS) anordnar för att informera via North Swedens nyhetsbrev och hemsida samt det nätverk för digitaliseringssamordnare som byggts upp i regionerna och med NSEO.

- *<u>NSEO påverkar</u> för att norra Sverige omfattas av EU:s stöd för 5G och 5G-korridorer.*

✓ NSEO har under året initierat en tätare samverkan med SKR kring digitalisering för att samlat driva frågan om utmaningar i norr när det gäller digtal infrastruktur och en framtida förlängning av EU:s 5G-korridorer.

- *NSEO bevakar att norra Sverige omfattas och prioriteras inom TEN/CEF Digital.*

✓ NSEO har fortsatt informera hemåt om Post och Telestyrelsens (PTS) utlysningar för bredband inom CEF digital, där NSEO medverkade till att gleshet är ett kriterium hos PTS.

❖ **Robusta energisystem för att kunna växla upp utvecklingskraften**

- *NSEO bevakar och uppmärksammar hemåt att EU:s initiativ för att tillförsäkra Europas behov av energiförsörjning och elektrifieringsambitioner passar norra Sveriges intressen av energidistribution.*

✓ North Sweden följer och informerar om frågorna på hemsidan, men har inte agerat för egen del i och med att EFNS inte tagit fram en position och det finns regionala energiaktörer som driver sina intressen och NSEO har utbyten och dialog med.

- *NSEO bevakar och medverkar till att norra Sverige omfattas och prioriteras inom TEN/CEF Energi med möjligheter till stöd för utvecklad energiinfrastruktur.*

✓ Under året har inga nya initiativ tagits i EU och NSEO följer utvecklingen enligt ovan.

<u>Stärka besöksnäringens förutsättningar genom EU</u>

NYCKELAKTIVITETER:

- Möte i Bryssel med Swedish Lapland Visitors Board (14/10).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ Besöksnäring i samklang med EU:s insatser

➢ *NSEO bevakar och etablerar kontakter och nätverk kring besöksnäring och turism att kunna visa upp i EU och få stöd att utveckla från EU.*

- ✓ NSEO har haft möten med olika turismverksamheter i de olika regionerna för att lyssna in och se möjliga EU-kopplingar, bland andra Swedish Lapland.
- ✓ Därutöver lyfter NSEO in besöksnäringen vid besök till regionen som en viktig näring att kunna berätta om hur regionalstöden spelar roll, såsom i samband med besök av Direktören Sofia Alves, EU-kommissionens DG Regio, till Västernorrland (17/4).

➢ *NSEO bevakar och gör regionens aktörer införstådda med möjligheter inom EU:s fonder och program för upplevelsenäringar och hållbar turism*

- ✓ NSEO har i sina kontakter med besöksnäringen lyft de initiativ som finns i EU, såsom plattformen för hållbar turism och aktiva nätverk på området, och via hemsida och direkt dialog upplyst om utlysningar från EU att kunna söka till inom turism och utbildning.

NSEO har kontinuerligt informerat om aktiviteter i EU kopplade till besöksnäring och hållbar turism och haft dialog med turismaktörer på hemmaplan, såsom Swedish Lapland Vistors Board i Bryssel (14/10).

Under European Week for Regions and Cities träffade NSEO Swedish Lapland om strategier för turism, EU:s arbete kring hållbar turism samt stärkt samverkan. Lotta och Mikael på NSEO träffade Annika Fredriksson, Vd, Oskar Hederyd och även Camilla Bondareva. Vid besök i regionen från EU bjuds besöksnäringen regelmässigt in som en viktig näring och ett exempel på regionalstödens betydelse för att utvecklas och växa i norra Sverige.

KLIMAT, MILJÖ & BIOBASERAD EKONOMI

Norra Sverige ta ledningen i EU:s gröna omställning och energiunion

NYCKELAKTIVITETER:

- Föreläsning på nationella miljömålsdagar i Luleå (22/5).
- Etablerat en vattenarbetsgrupp i EFNS i möte med svenska representationen till EU i Bryssel om kommande vattendirektiv (4/10).
- Etablerat dialog om implementering av skogslagstiftning från EU med NSSO samt skogspolicyexperter från regionerna med ett runda-bord med svenska parter (26/11).
- Utverkat fullt medlemskap för norra Sverige regioner i regionnätverket Eriaff och få signerat en position om framtida skogspolitik från 17 skogsregioner i Eriaff (5/12).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ Miljöriktig och grön klimatsmart regional tillväxt inom EU:s gröna giv

➢ *NSEO bevakar att regionens aktörer får allmän information om EU:s klimatpaket "Fit for 55" med flera kopplade lagar och regleringar inom klimat- och miljöområdet.*

.

✓ North Sweden har genomfört en rad presentationer runtom i landet, där medverkan på Torsta lantbruksskola och konferensen Grönt är skönt är ett par exempel, samt en rad teamspresentationer och även presentationer inför chefer och styrelsemedlemmar i svenskt näringsliv.

➢ *NSEO bevakar och informerar regionens aktörer om EU:s olika klimat- och miljöåtgärder, såsom certifiering av koldioxidupptag, samt samråd och aktörsdialoger för EU:s utveckling av den gröna omställningsagendan.*

✓ NSEO har deltagit aktivt i skrift och på möten med EU:s förslag "Skogsövervakning och strategiska skogsplaner".

✓ Vi har informerat tydligt om att delar i Fit for 55-paketet som gäller skog inte fungerar. Detta gäller kollagring i skog men även Avskogningsförordningen, även om den ligger utanför själva Fit for 55-paketet.

För att sätta tryck på EU:s ökande insikt om behovet av att se över de långtgående reglerna i den antagna avskogningsförordningen, skickade EFNS ett brev till ansvarig EU-kommissionär Virginijus Sinkevičius och följde upp med ett möte med hans medarbetare Helena Braun (6/2).

Mötet samlade Regionordförandena Anders Öberg, Norrbotten, Jonas Andersson, Jämtland Härjedalen, och Jonny Lundin, Västernorrland, för att visa skogsbrukets betydelse för norra Sverige och hela EU. Avskogningsförordningen skapar i den delen fler problem än det löser och implementeringen av den blev sedermera stoppad för en översyn.

❖ EU:s regelverk ska passa Norra Sveriges energimix och cirkulära ekonomi

➢ *NSEO påverkar att norra Sveriges förutsättningar och satsningar inom förnybar energi uppmärksammas i EU:s omställning på energiområdet.*

✓ Under året 2024 har frågan om energi varit både akut på många håll och samtidigt lite avvaktande från ett policyperspektiv i EU. Dock har EU-kommissionen angett att den ämnar sträva mot en energiunion vilket troligen skulle ge likartade priser på energi över hela EU. Detta kan missgynna norra Sverige. Under kommande år väntas denna fråga diskuteras mer.

➢ *NSEO bevakar och bidrar till att regionens aktörer är informerade om EU:s reform av elmarknaden och att norra Sveriges förutsättningar tas i beaktande.*

✓ North Sweden har bevakat EU-kommissionens mål om en energiunion och lyssnat in röster i norra Sverige gällande detta som det finns idag olika åsikter om. Några förslag till direktiv har ännu inte kommit att reagera på, men det väntas framöver.

➢ *NSEO bevakar att den fortsatta utvecklingen av EU:s taxonomi för hållbara investeringar stämmer överens med norra Sveriges förutsättningar.*

✓ Taxonomin är ett svårt ämne och även i EU skiljer sig tolkningarna åt och en central aktör som den Europeiska Investeringsbanken har flaggat för att de inte helt och fullt kan enas internt om hur det ska tolkas. Det har varit ute ett samråd som dock var väldigt otydligt formulerat och EU-kommissionen har i samband med flera initiativ runt regelförenklingar även nämnt taxonomin. Det kan antas att det kommer att komma förslag som berör taxonomin för att stävja de osäkerheter som den skapar för finansiärer av investeringar, vilket välkomnas av regionerna i norra Sverige.

➢ *NSEO bevakar att regionens satsningar på cirkulära flöden och industrier med fokus på cirkulär ekonomi, återanvändning och nyttjande av olika biflöden kan utvecklas.*

✓ Cirkulär och biobaserad ekonomi har varit en fråga som under 2024 fått ett kraftigt ökande fokus i EU kopplat till den nya EU-kommissionen, med den svenska EU-kommissionären Roswall att ta ansvar på området. NSEO bevakar området och har en strategi för att bredda påverkan inom skogsfrågorna med ökat fokus på cirkulär och biobaserad ekonomi.

Det har skett ett skifte i EU vad gäller skogspolitiken och ett nytt fokus på kretslopp och den biobaserade ekonomin i linje med norra Sveriges intressen, som NSEO tryckt på för. Samtidigt pågår genomförandet av många svårhanterliga lagar. Det är viktigt att norra Sverige samlar sig och det skedde i Stockholm (26/11).

Rundabordssamtalet, som är ett exempel på samverkan mellan NSSO och NSEO, samlade regionerna, LRF, Landshypotek, Skogsindustrierna, Norra Skog och SCA. NSEO har under året haft rader av möten med aktörer såsom den svenska skogsutredningen, rapportörer i EU-parlamentet och EU-kommissionen.

❖ EU:s direktiv för luft, vatten, avlopp och avfall ska fungera för norra Sverige

➢ *NSEO bevakar och kan göra känt förslag i EU om luft- och vattenkvalitet för pågående insatser och verktyg från EU.*

✓ North Sweden initierade i EFNS ett arbete med vatten under slutet av 2024 efter ett möte med den svenska representationen i Bryssel där de poängterade vikten av ett starkt och samlat budskap från Sverige. Norra Sverige har en särställning i vattenfrågan med mycket stor tillgång på vatten och flera vattenintensiva industrier som kan hotas om inte EU:s regelverk tar hänsyn till norra Sveriges speciella förutsättningar. Efter det har kontakter

tagits med Svenskt Vatten för initiala möten, med syftet att EU:s aviserade nya vattenstrategi tar hänsyn till olika regioners situation när det gäller tillgång på vatten.

✓ Genom arbetsgruppen kunde ett svar på EU-samrådet i slutet av året om vatten tas fram. Norra Sveriges situation skiljer sig starkt, inte bara från södra Europas men även från södra Sveriges vattensituation. Alltför hårda regler för exempelvis vattenåtervinning, där behovet inte finns, skulle kunna hota nuvarande och framtida vattenintensiva industrier.

- *NSEO bevakar att EU:s avloppsdirektiv fortsatt tar hänsyn till norra Sveriges förhållanden med bland annat ett kallt klimat och gleshet.*

✓ North Swedens arbete kopplat till avloppsdirektivet har i stort uppnått målen om hänsyn till norra Sveriges speciella förutsättningar och detta bevakas fortsatt i den vattengrupp som etablerats i EFNS med North Sweden att delta

- *NSEO bevakar att norra Sveriges förutsättningar tas i beaktande vid åtgärder för att reducera avfall och avfallets miljöpåverkan, särskilt livsmedel och textilier.*

✓ Under 2024 var inte detta ett stort fokus på EU-arenan, men den svenska EU-kommissionär Jessika Roswall har fått uppgiften att utveckla en lönsam och cirkulär ekonomi. En rad initiativ på området väntas under de kommande åren, som NSEO kommer att bevaka.

För att stärka norra Sverige i EU:s skogspolitik och biobaserade ekonomi har året präglats av att bredda allianserna med andra skogsregioner runtom i Europa. Bland annat deltog NSEO som talare i Bilbao, Spanien, vid ett möte med skogsägare från hela södra Europa och från EU (13/3).

Gölin Carina Christiansen, NSEO, kunde berätta om det nordiska skogsbruket och utmaningar med EU:s lagstiftning, som rönte stort intresse. Under året kunde också de fyra regionerna i norra Sverige bli medlemmar i ERIAFF, som samlar skogs- och landsbygdsregioner i hela EU och där bidra till en position om EU:s skogspolitik som antogs av nätverket.

Skog, jordbruk och biobaserad ekonomi på norra Sveriges villkor

NYCKELAKTIVITETER:

- Möte mellan regionala regionordföranden och EU-kommissionären Virginijus Sinkevičius' medarbetare Helena Braun om avskogningsförordningen (6/2).
- Medverkan från NSEO på scenen under Skogens dag på Västerbotten på Grand med regeringen närvarande (8/2).
- Deltagande på skogsägarmöte i Bilbao, Spanien, för stor publik från södra Europa och EU-kommissionen (13/3).
- Samverkan med möten med LRF på EU-kommissionen om problemen med LULUCF-förordningen om markanvändning (26/6).

MÅLUPPFYLLELSE:

❖ **En europeisk biobaserad ekonomi som ger stöd för norra Sveriges intressen**

➢ *<u>NSEO påverkar</u> för att aktivt skogsbruk, skoglig bioenergi och biomassa ska spela en nyckelroll för EU:s gröna omställning.*

- ✓ NSEO har med övriga NSPA skrivit fram ett brev om Avskogningsförordningen till EU-kommisionären Virginijus Sinkevičius med ansvar för miljöfrågorna kopplat till skogen och följt upp det brevet med ett möte med hans medarbetare Helena Braun i ett möte med politiken för EFNS.
- ✓ NSEO har fortsatt det intensiva arbete som inleddes under 2022 när konsekvenserna av EU:s omfattande ”Fit for 55”-paket avseende skogens roll med efterföljande fler lagstiftningspaket att begränsa möjligheten till skogsbruk till förmån för skogen som en kolsänka blivit tydligt med olika skrivelser och möten med bland annat ansvarigt Generaldirektorat, DG Clima (9/4).
- ✓ NSEO har agerat för förflyttningar i förhandlingar och beslut, såsom;
  - att minska detaljövervakning och detaljstyrning i skogsövervakning i det motförslag som Europaparlamentet lagt fram.
  - avskogningsförordningen där arbetet har skapat praktiska förändringar i EU-kommissionens egna tolkningar av innebörden i texten i förordningen vilket bör underlätta för näringen vid ett eventuellt införande 2026.
  - markdirektivet har förhandlats under året och de förändringar som EFNS föreslagit ser ut att komma in.
- ✓ Löpande möten med den svenska skogsutredningen för att ge norra Sveriges syn på EU:s lagstiftning och deltagande med rapportör i Europaparlamentet om skogsövervakning.
- ✓ Utöver seminarier och möten med EU:s olika aktörer och dialog med Europaparlamentariker och olika regeringsföreträdare, har NSEO engagerat sig i regionala nätverk i Bryssel med regioner runtom i hela Europa som också har intressen i skog och biobaserad ekonomi, såsom nätverket ERIAFF, där norra Sveriges fyra regioner under hösten 2024 gick från observatörsstatus till att bli medlemmar.

➢ *<u>NSEO bevakar</u> och informerar regionens aktörer om EU-initiativ som påverkar skogsbruket och om de utmaningar som finns på EU-nivå i synen på ett aktivt skogsbruk, biobaserade produkter och bioenergi och dess bidrag till klimatmålen.*

- ✓ NSEO har medverkat i olika möten på hemmaplan och genom EFNS förmedlat utvecklingen i EU och initierat positioner, samrådssvar samt publiceringar i svensk press.
- ✓ North Sweden har också löpande informerat via mail till en ökande grupp politiker och tjänstepersoner i de fyra regionerna utifrån samverkan i EFNS om arbetsläget och hur frågorna rör sig.
- ✓ För att vara uppdaterad om processerna och svenska perspektiv har NSEO deltagit i informationsträffar i EU och samtal i Sverige som Skogsstyrelsen hållit i samt Skogens Dag i Stockholm.
- ✓ NSEO deltog också i ett rundabordssamtal om träbyggande på Thüringens kontor i Bryssel med andra regionala företrädare (20/2).

➢ *<u>NSEO påverkar</u> för att regionens möjlighet till ökad produktion av biobaserade produkter och energi från skoglig biomassa synliggöras och inte förhindras av regelverk i EU.*

- ✓ Regionens olika kluster har genom åren fått olika utvecklingsstöd från såväl regionalfond som forskningsmedel och andra EU-stöd för sina verksamheter, såsom RISE Processum och RISE TEC samt North Sweden Clean Tech med flera, där NSEO har dialog med aktörerna. Under 2024 har inga nya initiativ tagits i EU, men i och med ett ökat fokus på cirkulär- och biobaserad ekonomi i EU får det ökad vikt att följa frågorna i dialog med hemmaaktörerna.

❖ **EU:s jordbrukspolitik stödja det europeiska Arktis livsmedelsproduktion**

- ➢ *NSEO påverkar att jordbrukets och livsmedelsproduktionens möjligheter och den biobaserade ekonomins regionala betydelse utifrån de unika nordliga förhållandena får genklang i EU.*

- ✓ NSEO har fortsatt engagerat sig i nätverket ERIAFF som samlar regioner kring biobaserad ekonomi och för North Swedens del har fokus för 2024 varit att bredda kontaktytorna. Nätverket öppnar också för mer samverkan kring jordbruk och livsmedel som får ökad betydelse i EU, särskilt intressant med tanke på beredskapsläget, samt den uppdaterade svenska livsmedelsstrategin som särskilt betonar ökad produktion i norra Sverige.

- ➢ *NSEO bevakar att regionens aktörer deltar i konsultationer och är informerade om framtagandet av en övergripande ram för hållbara livsmedelssystem att utformas så att det passar norra Sverige och behovet av tryggad matproduktion i norra Sverige.*

- ✓ North Sweden har löpande kontakter med LRF i Bryssel men även med LRF norra Sverige på hemmaplan.

- ➢ *NSEO bevakar norra Sveriges möjlighet till stöd för ökad produktion av kött och mjölk inom ramarna för EU:s olika initiativ på området.*

- ✓ Detta har främst skett i arbetet mot de delar i Avskogningsförordningen som begränsar möjligheten till ökad produktion av kött och mjölk. NSEO bevakar också stöd till betande nötkreatur, som kan komma i fråga vid implementering av Naturrestaureringslagen.

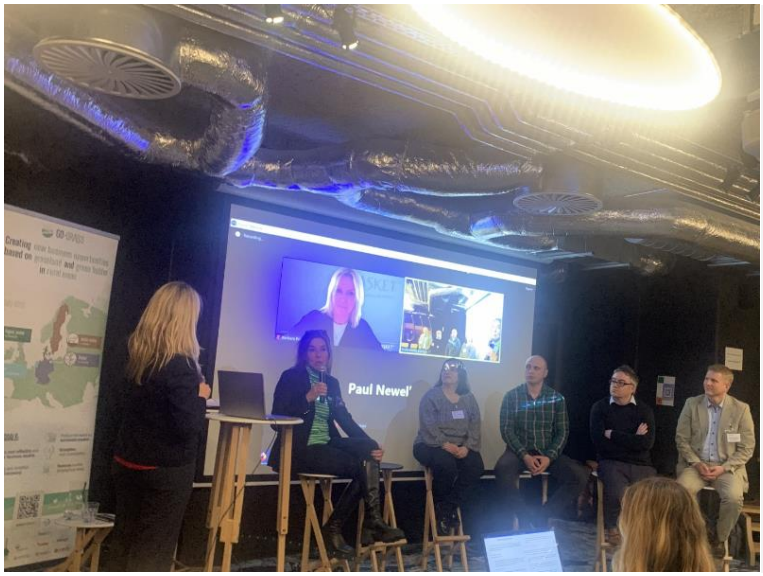

Påverkansarbete handlar om att finnas med i olika sammanhang och bidra med de perspektiv som är viktiga för norra Sverige. Inom biobaserad ekonomi händer mycket och ett exempel där NSEO medverkade var en heldag i Bryssel om projektet GO-GRASS (27/3).

Projektet samlar aktörer i Sverige, Tyskland, Danmark och Nederländerna för att genom forskning med stöd av EU utveckla innovation och ny teknik inom småskaligt jordbruk och livsmedel. I ett säkerhetspolitiskt utsatt läge ökar vikten av att Europa kan utveckla sina livsmedelssystem och det genom även småskaliga lösningar i norra Sverige.